



Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлисга Мурожаатномаси



Хурматли депутатлар ва сенаторлар!
Азиз юрдошлар!
Муҳтарам меҳмонлар!
Хонимлар ва жаноблар!

Жонажон Ўзбекистонимиз янги ўн йилликка қадам қўймоқда. Эришган натижаларимиз тарихга айланиб, олдимизда янги-янги ўзгаришларни амалга ошириш бўйича улкан вазифалар ва имкониятлар пайдо бўлмоқда. Шу боис, бугун Сизлар билан биргаликда мамлакатимизни 2020 йил ва келгуси 5 йилда ривожлантириш бўйича, устувор йўналиш ва вазифаларни белгилаб олишимиз лозим.

Яқинда “Янги Ўзбекистон – янги сайловлар” шiori остида бўлиб ўтган сайловлар натижасида республикаимизда демократик ислохотларни юқори босқичга олиб чиқиш учун зарур бўлган янги сиёсий муҳит вужудга келди.

Сайловлар очик-ойдин, халқаро стандартлар асосида ўтказилишини назорат қилиш учун 50 га яқин давлатдан ҳамда 10 та халқаро ташкилотдан 825 нафар кузатувчи иштирок этди. Биринчи марта Европада Хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилотининг Демократик институтлар ва инсон ҳуқуқлари бўйича бюросининг 316 кишилик тўлақонли миссияси билан яқин ҳамкорлик қилдик.

Халқаро кузатувчилар сайловлар эркин рақобат муҳитида, сиёсий партиялар ўртасидаги қизгин тортишув ва баҳс-мунозаралар шароитида ўтганини, бу жараёнда оммавий ахборот воситаларининг роли сезиларли даражада ошганини алоҳида эътироф этдилар.

Барча халқаро кузатувчиларга сайлов жараёнида ҳақиқатга ҳолис фикрлари ва тавсиялари учун бутун халқимиз номидан самимий миннатдорчилик билдирман.

Биз албатта ушбу тавсияларнинг ҳар бирини чуқур ўрганиб, тегишли дастур қабул қилиб, амалиётга кенг жорий этамиз. Бу борада сайлов комиссиялари ва аҳолининг сайлов маданиятини юксалтириш, сиёсий партияларнинг ўз электорати билан ишлаш тизимини янада такомиллаштириш, партияларнинг сиёсий фаоллигини ошириш олдимизда турган муҳим масалалардан бирidir.

Шу билан бир қаторда, маҳаллий кенгашларга сайлов ўтказишнинг уч поғонали тизимини оптималлаштириш, бунда туман ва шаҳар сайлов комиссиясининг ролини оширишга алоҳида эътибор қаратиш лозим.

Парламент ва Марказий сайлов комиссияси сайлов якунлари бўйича режалаштирилган вазифаларни амалга ошириш учун яқин ҳамкорликда иш олиб бориши зарур бўлади.

Барча депутат ва сенаторларга, уларнинг тимсолида бутун Ўзбекистон халқига мурожаат қилиб айтмоқчиман: демократик ислохотлар йўли – биз учун яқин ягона ва энг тўғри йўлдир. Бу борада биз ҳар қуни изланишдамиз, ҳориждаги илғор тажрибаларни чуқур ўрганиб, ҳаётимизни, иш услубимизни янгилашга ҳаракат қилмоқдамиз.

Биз янги Ўзбекистонни халқимиз билан биргаликда барпо этамиз, деган улуғвор мақсадни ўз олдимизга қўйганмиз. Бу борада “Жамият – ислохотлар ташаббускори” деган янги ғоя кундалик фаолиятимизга тобора чуқур кириб бормоқда.

Ислохотларнинг амалий натижадорлигини оширишда, жойларда янги ташаббусларни илғори суришда аҳолиимизнинг янада фаолроқ, янада ташаббускор бўлишига эришмоғимиз лозим.

Энг асосийси, бу ислохотлар натижасида халқимиз учун фаровон ва муносиб турмуш шароитини яратиш беришимиз керак. Одамларимиз етарли даромад топиши учун энг қулай бизнес ва инвестиция муҳитини шакллантириб, янги-янги корхоналар ва иш жойларини кўпайтиришимиз зарур. Бу ғоят долзарб ишларни ўзимиз қилмасак, ҳеч ким бизга четдан келиб қилиб бермайди.

Халқимиз шуни яхши билиши керак: олдимизда узоқ ва машаққатли йўл турибди. Барчамиз жипслашиб, тинимсиз ўқиб-ўргансак, ишимизни мукамал ва унумли бажарсак, замонавий билимларни эгаллаб, ўзимизни аямасдан олдинга интилсак, албатта, ҳаётимиз ва жамиятимиз ўзгаради.

Мен бунга қатъий ишонаман ва бу фикрни сизлар ҳам қўллаб-қувватлайсизлар, деб ўйлайман.

Давоми 2-бетда

“Янги Ўзбекистон” газетаси жамоасига

Аввало, сиз, азизларни, сизларнинг тимсолингизда мамлакатимиздаги барча журналистлар ва оммавий ахборот воситалари ходимларини “Янги Ўзбекистон” газетасининг илк сони билан чин қалбимдан самимий муборакбод этаман.

Ушбу ижтимоий-сиёсий нашр ўз олдида қанчалик улкан мақсад ва режалар қўйгани унинг номидан ҳам яққол кўриниб турибди.

Ҳақиқатан ҳам, бугун Ўзбекистон ўз тараққиётининг мутлақо янги, янада юксак босқичига қадам қўймоқда.

Ҳаракатлар стратегияси асосида давлат ва жамият қурилишини тубдан такомиллаштириш, ошқоралик, қонун ва адолат устуворлигини таъминлаш, иқтисодийни либераллаштириш, ижтимоий соҳани ҳар томонлама ривожлантириш, хавфсизлик, миллатлараро тотувлик ва диний бағрикенглик муҳитини мустаҳкамлаш, шунингдек, ўзаро манфаатли, очик ва амалий шериклик руҳидаги ташки сиёсат олиб бориш каби йўналишларда амалга оширилаётган салмоқли ишларимиз моҳияти эътибори билан Ватанимизнинг бутунлай янгича қиёфасини яратишга хизмат қилаётгани барчамизга яхши маълум.

Ана шундай улуғвор ва тарихий ўзгаришларнинг ўзига хос кўзгуси бўлиб майдонга чиқаётган газета юртимиздаги демократик ислохотлар, ҳудудлардаги бекиёс бунёдкорлик ва яратувчанлик ишларининг аҳамияти ҳамда натижаларини ҳолис ва ҳаққоний ёритишга, аҳоли вакиллари ва жамоатчилик фикрини шакллантиришга, мавжуд муаммо ва камчиликларни таҳлилий материаллар орқали дадил кўтариб чиқиб, ахборот маконида муносиб ўрин эгаллашга ишончим комил.

Глобаллашув ва мафкуравий курашлар шиддатли кўриниш олган ҳозирги мураккаб даврда янги шакл ва мазмунда чоп этила бошлаган “Янги Ўзбекистон” газетаси саҳифаларидан ҳар бир ватандошимиз энг зарур маълумотларни олиши, шу билан бирга, ўзини ўйлантираётган саволларга тўлиқ жавоб топиши, бугунги замон нафасини чуқур ҳис этиши кўзлаган мақсадларимизга ҳамоҳанг бўлур эди.

Бунинг учун таҳририят жамоаси ҳаётдан доимо бир қадам олдинда юриши, республикаимизда ва халқаро майдонда рўй бераётган энг долзарб воқеа ва мавзуларни замонавий ижодий услуб ва илғор ёндашувлар орқали ўз муштарийларига тезкор тарзда етказа олиши, бир сўз билан айтганда, халқимизнинг чинакам маънавий-маърифий ҳамроҳига айланиши зарур.

Ана шундай масъулиятли ва залворли вазифани сидқидилдан ва фидойилик билан адо этишда “Янги Ўзбекистон” газетаси ўз номига муносиб ҳамда миллий матбуотимиз учун ўрناк ва намуна бўлади, деб қатъий ишонаман.

Жамиятимизда фикр ва қарашлар ранг-баранглиги, сўз ва ахборот эркинлигини таъминлаш, маънавият ва маърифат тарғиботи борасидаги ғоятда шарафли йўлда таҳририят жамоасига улкан муваффақиятлар ва ижодий фаоллик доимо ёр бўлишини тилаб қоламан.

Шавкат МИРЗИЁЕВ,
Ўзбекистон Республикаси
Президенти

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ФАРМОНИ

Ўзбекистон Республикасида жисмоний тарбия ва спортни янада такомиллаштириш ва оммалаштириш чора-тадбирлари тўғрисида

Республикада охириги йилларда жисмоний тарбия ва спортни оммалаштириш, аҳоли ўртасида соғлом турмуш тарзини тарғиб қилиш, имкониятлари чекланган шахсларнинг жисмоний реабилитацияси учун зарур шарт-шароитлар яратиш ҳамда мамлакатнинг халқаро спорт майдонларида муносиб иштирок этишини таъминлаш борасида изчил чора-тадбирлар амалга оширилмоқда.

Шу билан бирга, жисмоний тарбия ва спорт соҳасида аҳоли соғлигини

мустаҳкамлашга кўмаклашадиган аниқ дастурларни амалиётга жорий этиш, ёшларни спортга кенг жалб қилиш ва улар орасидан иқтидорли спортчиларни саралаб олиш, спорт турлари бўйича юқори натижаларни таъминлайдиган маҳоратли спортчилар билан миллий терма жамоаларни шакллантириш ва тренерлар учун қўшимча шарт-шароитлар яратиш зарурати мавжуд.

Мамлакатда юксак маданиятга эга бўлган ҳар томонлама етук ҳамда

жисмонан соғлом инсонни шакллантириш мақсадида аҳолининг жисмоний тарбия ва спорт соҳасида малака ва билимларини орттиришга қаратилган устувор йўналишларни белгилаш, иқтидорли спортчиларни танлаб олиш (селекция) жараёнига инновацион шакллар ва усулларни жорий этиш мақсадида:

1. Қуйидагилар жисмоний тарбия ва спорт тизимини ислох қилишнинг 2025 йилгача асосий йўналишлари этиб белгилансин:

жисмоний тарбия ва спорт билан мунтазам шугулланаётган аҳолининг умумий сонини 30 фоизгача, спорт ташкилот ва муассасаларида шугулланаётган ёшларнинг умумий сонини 20 фоизгача ошириш;

давлат спорт таълими муассасаларида тренер ва мутахассисларнинг сифат таркиби, хусусан, олий маълумотли ходимлар сонини босқичма-босқич 80 фоизгача етказиш;

Давоми 6-бетда

Азму шижоатли халқимиз тарихимизнинг янги саҳифасини яратишга қодир

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 2020 йил 24 январь кўни Олий Мажлисга навбатдаги Мурожаатномани тақдим этди.

Тошкент шаҳридаги Халқаро конгресс марказида бўлиб ўтган анжуманда Олий Мажлис Сенати аъзолари, Қонунчилик палатаси депутатлари, Вазирлар Маҳкамаси, вазирлик ва идоралар раҳбарлари, дипломатик корпус ва халқаро ташкилотлар ваколатхоналари вакиллари, нодавлат ташкилотлар фаоллари, жамоатчилик иштирок этди.

Тадбир Ўзбекистон миллий телерадиокомпаниясининг телерадиоканаллари, шунингдек, ҳудудий ва нодавлат телеканаллар ҳамда Ўзбекистон Республикаси Президентининг ижтимоий тармоқларидаги расмий саҳифалари орқали тўғридан-тўғри намоиши қилинди.

Мамлакатимиз сиёсий ҳаётида янгилик бўлган бундай тадбир илк бор 2017 йил 22 декабрда ўтказилган эди. 2018 йил 28 декабрда Олий Мажлисга иккинчи Мурожаатнома тақдим этилди. Давлат ва жамият ҳаётининг барча соҳаларини қамраб олган мазкур дастурий маърузаларда мамлакатимизни тараққиёт этириш ва халқимиз фаровонлигини ошириш, жонажон Ўзбекистонимизнинг халқаро обрў-эътиборини юксалтиришга қаратилган қўллаб-қувватлаш бўлиб, маърузаларда мамлакатимиздаги ҳаётнинг барча соҳаларидаги юқори натижаларни, жана халқимизнинг қўшниқ-қўшниқ уйғотган эди.

Давоми 6-бетда

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлисга Мурожаатномаси

 Бошланиши 1-бетда

Шунингдек, 86 та давлат фуқароларига виза-сиз ва 57 та давлат фуқароларига соддалаштирилган виза режими жорий этилиши натижа-сида ўтган йили юртимизга 6,7 миллион нафар хорижий сайёҳ таширф бўюрд. Бу 2016 йилга нисбатан 4,7 миллион нафарга ёки 3,3 баробар кўп демакдир.

Мактабгача таълимни ривожлантириш бо-расида бошлаган ислохотларимиз натижасида ўтган йили 5 минг 722 та давлат, хусусий, оила-вий болалар боғчалари ташкил этилди. Шунинг ҳисобидан фарзандларимизни мактабгача таъ-лим билан қамраб олиш даражаси бир йил да-вомида 38 фоиздан 52 фоизга кўтарилди.

2019 йилда мутлақо янгича мазмун ва шакл-даги 4 та Президент мактаби, 3 та Иход макта-би иш бошлади. Олий таълимни ривожланти-риш учун ўтган йили 19 та янги олий ўқув юр-ти, жумладан, 9 та нуфузли хорижий университет-нинг филиали очилди. Етатки хорижий униве-ситетлар билан ҳамкорликда 141 та қўшма таъ-лим дастури бўйича кадрлар тайёрлаш йўлга қўйилди. Олий таълим муассасаларига жами 146 минг 500 нафар ёки 2016 йилга нисбатан 2 баробар кўп талаба ўқишга қабул қилинди.

Ишлаётган пенсионерларга пенсияни тўлиқ тўлаш тартиби жорий этилди. Ихтимой ёр-дамга муҳтож ва эҳтиёжманд аҳоли учун нафа-қа миқдори 2 баробар кўпайтирилди.

Соғлиқни сақлаш соҳасида давлат муассас-алари билан бир қаторда хусусий тиббиёт йў-налиши ҳам жадал ривожланмоқда. Даволаш фаолияти турлари 50 тандан 126 тага кўпайти-рилиб, қатор имтиёзлар берилгани туфайли ўтган йили 634 та хусусий тиббиёт муассасаси ташкил этилди.

“Обод қишлоқ” ва “Обод маҳалла” дастурла-ри доирасида 479 та қишлоқ ва овулда, шаҳар-лардаги 116 та маҳаллада кенг қўламли қури-лиш ва ободонлаштириш ишлари бажарилди. Бунга 6,1 триллион сўм ёки 2018 йилга нисба-тан 1,5 триллион сўм кўп маблаг сарфланди.

Қишлоқ жойларда — 17 минг 100 та, шаҳар-ларда — 17 минг 600 та, жами 34 минг 700 та ёки 2016 йилга нисбатан салкам 3 баробар кўп арзон ва шинам уйлар қурилди.

Кам таъминланган ва уй-жой шароитини яхши-лашга муҳтож 5 мингта оилага, жумладан, ноги-ронлиги бўлган аёлларга ипотека кредити асоси-да арзон уй-жой сотиб олиш учун 116 миллиард сўмдан зиёд бошланччи бадал тўлаб берилди.

Амалга ошираётган ислохотларимиз жаҳон ҳамжамияти томонидан муносиб баҳоланмоқ-да. Хусусан, дунёдаги нуфузли нашрлардан бири — “Экономист” журнали Ўзбекистонни 2019 йилда ислохотларни энг жадал амалга оширган давлат — “Йил мамлакати” деб эъти-роф этди. Бундай баҳо барчамизга чекиз гурур, ифтихор ва куч бағишлайди, янги марраларга руҳлантиради, десам, ўйлайманки, сизлар ҳам бу фикрни қўллаб-қувватлайсизлар.

Азиз ватандошлар!

Ўтган йили амалга оширган ишларимизни танқидий таҳлил қилиб, қуйдагилар хулосаларни алоҳида таъкидлаб ўтмоқчиман.

Биринчидан, барча даражадаги раҳбарлар, эришилган дастлабки ижобий кўрсаткичларга махлиб бўлиб, хотиржамликка асло берилмас-лиги керак.

Янги Парламент ва ҳукуматнинг келгуси 5 йилдаги фаолиятининг пировард мақсади — Ўз-бекистонда яшаётган қўпмиллатли халқимиз ҳаётини юксалтиришдан иборат бўлиши шарт.

Шу муносабат билан депутатларимизга му-рожаат қилиб, шуни айтмоқчиман: сайловолди учрашувларида аҳоли томонидан кўтарилган долзарб масалаларни ҳал этиш бўйича аниқ дастур ва “йўл харитаси”ни ишлаб чиқиш ҳам-да уларни мутасадди идоралар билан ҳамкор-ликда тўлиқ амалга ошириш зарур. Акс ҳолда, сизларга ишонч билдирган сайловчилар олди-да депутатнинг обрўси бўлмайди, партиянинг макъеи тушиб кетади. Чунки бугун халқимиз-нинг тафаккури ҳам, дунёқараши ҳам, талаб ва эҳтиёжлари ҳам бутунлай ўзгарган. Халқимиз ҳаммадан зийрак ва улғурди.

Иккинчидан, бошқарув тизими сифатини оширишда “**Халқ давлат органларига эмас, балки давлат органлари халққа хизмат қили-ши керак**” деган асосий тамойилни амалда тў-лиқ таъминлаш бўйича ҳали кўп иш қилишимиз зарур.

Виртуал ва Халқ қабулхоналарига йилига 1 миллиондан зиёд мурожаат келиб тушаётга-ни халқ билан мулоқотни янги босқичга олиб чиқишни талаб этади.

Энди давлат идоралари раҳбарлари ва хо-кимларнинг ушбу мурожаатларни қай даража-да ҳал этаётгани бўйича ҳисоботини парламент ва халқ депутатлари кенгашларида мунтазам эшитиш тизими йўлга қўйилади.

Маҳаллий бюджетларнинг қўшимча даро-мадини тақсимлаш, нафақа олувчиларни адо-латли белгилаш, ижро органлари раҳбарлари ишига баҳо бериш бундан буён Халқ қабулхо-наларига келиб тушаётган мурожаатлар таҳли-ли асосида амалга оширилади.

Ҳар бир депутат Халқ қабулхоналарини билан доимий ишлаб, ўз ҳудудига яшаётган аҳоли муаммоларини ечишда фаол иштирок этиши, одамларнинг дарду ташвишларини тинглаши керак. Шунда депутатлар ўз сайловчиларига берган ваъдалари устидан чиқади, халқнинг ишончини оқлайди, меҳрини қозонади. Шунда

мен ҳам нафақат Президент, балки оддий сай-ловчи сифатида сизлардан жуда миннатдор бўлар эдим.

Учинчидан, биз Ўзбекистонни ривожланган мамлакатга айлантиришни мақсад қилиб қўй-ган эканмиз, бунга фақат жадал ислохотлар, илм-маърифат ва инновация билан эриша оламиз.

Бунинг учун, авваламбор, ташаббускор ис-лохотчи бўлиб майдонга чиқадиган, стратегик фикр юритадиган, билимли ва малакали янги авлод кадрларини тарбиялашимиз зарур. Шу-нинг учун ҳам боғчадан бошлаб олий ўқув юр-тигача — таълимийларни барча бўғинларини ислох қилишни бошлади.

Нафақат ёшлар, балки бутун жамиятимиз аъзоларининг билими, савиясини ошириш учун аввало илм-маърифат, юксак маънавият керак. Илм йўқ жойда қоқоқлик, жаҳолат ва албатта, тўғри йўлдан адашиш бўлади.

Шарқ доғишмандлари айтганидек,

**“Энг катта бойлик — бу ақл-заковат ва илм, энг катта мерос — бу яхши тарбия, энг катта қашшоқлик — бу билимсизликдир!”
Шу сабабли ҳаммамиз учун
замонавий билимларни
ўзлаштириш, чинакам маърифат
ва юксак маданият эгаси бўлиш
узлуксиз ҳаётини эҳтиёжга
айланиши керак.**

Тараққиётга эришиш учун рақамли билим-лар ва замонавий ахборот технологияларини эгаллашимиз зарур ва шарт. Бу бизга юксалиш-нинг энг қисқа йўлидан бориш имкониятини бе-ради. Зеро, бугун дунёда барча соҳаларга ах-борот технологиялари чуқур кириб бормоқда.

Юртимиз “Халқаро ахборот коммуникация технологияларини ривожлантириш индекси” бўйича 2019 йилда 8 поғонага кўтарилган бўл-са-да, ҳали жуда ҳам орқадамиз. Аксарият ва-зирлик ва идоралар, корхоналар рақамли тех-нологиялардан мутлақо йироқ, десак, бу ҳам ҳақиқат.

Албатта, рақамли иқтисодиётни шаклланти-риш керакли инфратузилма, кўп маблаг ва меҳ-нат ресурсларини талаб этишини жуда яхши биламиз. Бироқ, қанчалик қийин бўлмасин, бу ишга бугун киришмасак, қачон киришамиз?! Эртага жуда кеч бўлади. Шу боис, рақамли иқ-тисодиётга фаол ўтиш — келгуси 5 йилдаги энг устувор вазифаларимиздан бири бўлади.

Рақамли технологиялар нафақат маҳсулот ва хизматлар сифатини оширади, ортиқча хара-жатларни қамайтиради. Шу билан бирга, мени жуда қаттиқ ташвишга соладиган ва безовта қи-ладиган энг огир иллат — коррупция балосини йўқотишда ҳам улар самарали воситадир. Буни барчамиз теран аниглаб олишимиз даркор.

Давлат ва жамият бошқаруви, ижтимоий со-ҳада ҳам рақамли технологияларни кенг жорий этиб, натижадорлиқни ошириш, бир сўз билан айтганда, одамлар турмушини кескин яхши-лаш мумкин.

Қадрли юртдошлар!

Хурматли халқ ноиблари!

Мамлакатимизда илм-фанни янада раванқ топтириш, ёшларимизни чуқур билим, юксак маънавият ва маданият эгаси этиб тарбиялаш, рақобатбардор иқтисодиётни шакллантириш борасида бошлаган ишларимизни жадал да-вом эттириш ва янги, замонавий босқичга кў-тариш мақсадида мен юртимизда **2020 йилга “Илм, маърифат ва рақамли иқтисодиётни ривожлантириш йили”**, деб ном беришни тақ-лиф этаман.

Биз 2020 йил номида белгиланган соҳалар-ни устувор даражада ривожлантириш ва ислох этиш бўйича кенг қўламли ишларни амалга оширишимиз лозим. Хусусан, боғча ёшдаги болаларни мактабгача таълим билан қамраб олиш даражасини жорий йилда 60 фоизга ет-казишимиз зарур. Ушбу мақсадларга шу йил-нинг ўзида бюджетдан қарийб 1,8 триллион сўм маблаг ажратилади.

Бу йилдан бошлаб, тарихимизда илк бора 6 ёшли болаларни мактабга тайёрлаш тизими жорий қилинади. Бунга бюджетдан 130 мил-лиард сўм ажратилиб, бу жараёнда хусусий мактабгача таълим муассасалари ҳам бевоси-та иштирок этади.

2020 йилда бюджетдан ажратиладиган 1,7 триллион сўм маблаг ҳисобидан 36 та янги мактаб қурилиб, 211 таси капитал таъмирла-нади. Шунингдек, 55 та хусусий мактаб ташкил этилиб, уларнинг сони 141 тага етказилади.

Педагогик маҳорат ва малака даражасига эга бўлган, ўз ишида аниқ натижаларга эриш-ган ўқитувчиларга юқори маош тўлаш тизимини жорий этамиз.

Мактаб ўқув дастурларини илғор хорижий тажриба асосида такомиллаштириш, ўқув юк-ламалари ва фанларни қайта қўриб чиқиш, уларни халқаро стандартларга мослаштириш, дарслик ва адабиётлар сифатини ошириш зарур.

2021 йилги халқаро баҳолаш жараёнига тай-ёргарлик қўриш учун 348 та таянч мактаб бел-гилашиб, 6 мингдан ортққ ўқитувчининг малака-си оширилади.

Жорий ўқув йилидан бошлаб, мутлақо янги профессионал таълим тизими йўлга қўйилиб, 340 та касб-хунар мактаби, 147 та коллеж ва 143 та техникум ташкил этилади.

Кадрлар малакасини халқаро меҳнат бозори талабларига мослаштириш мақсадида миллий малака тизими ишлаб чиқилади. Ушбу тизим 9 мингга яқин касблар бўйича кадрлар тайёрлаш имконини беради.

Олий маълумот оламан, ўз устимда ишлаб, илмни бўламан, деган, юрагида ўти бор, жуш-қин ёшларимизнинг таҳсил олиши учун ҳам-ма қўлайликларни яратишимиз шарт. Шунинг учун мактаб битирувчиларини олий таълим билан қамраб олиш даражасини 2020 йилда камида 25 фоизга ва келгусида 50-60 фоизга етказамиз.

Бу борада шуни унутмаслик керакки, олий таълим қамровини ошириш тўлов контрактга боғлиқ бўлиб қолмаслиги зарур. Шуни ҳисобга олиб, олий ўқув юртиларига талабалар қабул қи-лиш давлат грантларини 2 баробар кўпайтира-миз, десам, сизлар бу фикрга қандай қарайсиз?

Қизларимиз учун алоҳида грантлар ҳам аж-ратилади. Хотин-қизлар кўмитаси ушбу грант-лар асосида ўқитишга номзодларни танлаш ва саралаш мезонларини ишлаб чиқиши керак.

Олий таълим муассасаларига кириш имти-хонларини ҳам оптималлаштириш зарур. Биз бунда асосий эътиборни ўқишга кириш жа-раёнларини соддалаштиришга, олий ўқув юр-тиларида чинакам билим ва тарбия олишга қара-тишимиз зарур. Мисол учун, она тили бўйича билимни баҳолашнинг муллий тест тизимини яратиш лозим. Ёшлар исталган вақтда имти-хон топтириб, тегишли гувоҳнома олса, олий ўқув юртига ўқишга қираётган пайтда она тили бўйича қайта синовдан ўтишга ҳеч қандай эҳтиёж қолмайди.

Олий таълим стандартлари хорижий таж-риба асосида такомиллаштирилади, таълим йўналишлари ва ўқитиладиган фанлар қайта қўриб қилинади. Мутахассисликка алоқаси бўл-маган фанлар сони 2 баробар қисқартирилади.

Олий таълимда ўқув жараёнини кредит-модуль тизимига ўтказиш талаб этилади. Жорий йилдан педагогик таълимнинг 6 та йўналиши бўйича ўқиш муддати 3 йил қилиб белгиланади.

Бу ишларни бошқа йўналишларда ҳам да-вом эттирамиз.

Олий ўқув юртиларига босқичма-босқич ака-демик ва молиявий мустақиллик берилади. Жорий йилда уларнинг 10 таси ўзини ўзи мо-лиявий таъминлашга ўтади. Бундан ташқари, камида 5 та олий таълим муассасасини кон-курс асосида танлаб, нуфузли хорижий олий таълим даргоҳлари билан ҳамкорликда уларни трансформация қилишни бошлаймиз.

Мамлакатимиз учун илм-фан соҳасидаги устувор йўналишларни аниқ белгилаб олиши-миз керак. Ҳеч бир давлат илм-фаннинг барча соҳаларини бирйўла тараққий эттира олмайди. Шунинг учун биз ҳам ҳар йили илм-фаннинг бир нечта устувор йўналишини ривожланти-риш тарафдоримиз.

Жорий йилда математика, кимё-биология, геология каби йўналишларда фундамантал ва амалий тадқиқотлар фаоллаштирилиб, олим-ларга барча шарт-шароитлар яратиб берила-ди. Шунингдек, илм-фан соҳасида фундамен-тал ва инновацион тадқиқотлар учун мақсадли грант маблағларини ажратиш механизмини тубдан қайта қўриб чиқиш керак.

Илм-фан ютуқларининг электрон платфор-маси, маҳаллий ва хорижий илмий ишланмалар базасини шакллантириш лозим. Ҳар бир олий таълим ва илмий-тадқиқот даргоҳи нуфузли чет эл университетлари ва илмий марказлари билан ҳамкорлиқни йўлга қўйиши шарт.

Жорий йилда “Эл-юрт умиди” жамғармаси томонидан 700 дан зиёд олимлар, профессор-ўқитувчилар чет элги илмий изланиш ва мала-ка ошириш учун юборилади.

Келгусида грантлар миқдорини 2 баробар кўпайтириш ва тадқиқот йўналишларни қўлами-ни кенгайтириш лозим. Жорий йилда рақамли иқтисодиётни ривожлантириш бўйича туб бу-рилиш қилишимиз керак.

Биринчи навбатда, қурилиш, энергетика, қишлоқ ва сув ҳўжалиги, транспорт, геология, кадастр, соғлиқни сақлаш, таълим, архив со-ҳаларини тўлиқ рақамлаштириш лозим. Шу-нингдек, “Электрон ҳукумат” тизимини, амал-га оширилаётган дастурлар ва лойиҳаларни танқидий қайта қўриб чиқиб, барча ташкилий ва институционал масалаларни комплекс ҳал этиш зарур.

Тошкент шаҳрида замонавий инфратузил-мага эга бўлган “IT-парк” барпо этилмоқда. У ҳозирданқў ўзининг дастлабки натижалари-ни бера бошлади. Бундай “IT-парк”лар Нукус, Бухоро, Наманган, Самарқанд, Гулистон ва Ўрганч шаҳарларида ҳам ташкил этилади.

Соҳа учун юқори малакали мутахассислар тайёрлаш мақсадида хорижий ҳамкорларимиз билан биргаликда “1 миллион дастурчи” лойи-ҳасини амалга ошириш бошланди.

Шунингдек, таълимнинг барча босқичларида халқаро андозаларга тўлиқ жавоб берадиган ахборот технологиялари жорий этилиши шарт.

Ўтган йили барча шаҳар ва туман марказла-рини юқори тезликдаги Интернетга улаш ишла-ри якунланганини ҳисобга олиб, яқин 2 йилда барча қишлоқ ва маҳаллаларни ана шундай тезкор Интернет билан таъминлашимиз керак.

Ҳозирги кунгача 7 мингдан ортққ соғлиқ-ни сақлаш, мактабгача таълим муассасалари ва мактаблар юқори тезликдаги Интернетга уланган бўлса, кейинги 2 йилда яна 12 мингта

муассаса тезкор Интернетга уланади. Бу ва-зифаларни кўзда тутган ҳолда, “**Рақамли Ўз-бекистон — 2030**” дастурини ишлаб чиқишни икки ой муддатда якунлаш лозим.

Келгусида бу ишларни тизимли ташкил этишга бош-қош бўлиши учун ҳукуматда — Бош вазир ўринбосари, вазирилик ва идораларда ҳамда ҳокимликларда эса — алоҳида ўринбо-сар лавозимлари жорий этилади.

Парламент илм-маърифат ва рақамли иқ-тисодиётни ривожлантириш борасида амалга оширилаётган ишлар тўғрисида ҳукумат, тар-моқ ва ҳудудлар раҳбарларининг ҳисоботини мунтазам эшитиб бориши лозим.

Хурматли парламент аъзолари!

Энди 2020 йил ва кейинги йилларда иқти-содиёт соҳасида амалга ошириш зарур бўлган дастурий ва мақсадли вазифаларга тўхталиб ўтишга ихозат бергайсиз.

Биринчидан, 2020 йилда макроиқтисодий барқарорлиқни таъминлаш ва инфляцияни жи-ловлаш — иқтисодий ислохотлар жараёнидаги бош вазифамиздир.

Биз шу йилдан бошлаб инфляциявий таргет-лаш тизимини жорий қилишга ўтдик. Бу бора-да Иқтисодиёт ва саноат вазирилик, Марказий банк, Молия вазирилик иқтисодий ўсиш билан инфляция ўртасида мувозанатни таъминлаши, ташқи ҳамф-хатарларни ҳисобга олиши зарур.

Давлат томонидан 37 турдаги маҳсулот ва хизматлар нархининг тартибга солинаётга-ни эркин рақобатга қарши таъсир қилмоқда. Шуни ҳисобга олиб, энди асосий эътиборни нархларни белгилашга эмас, балки корхоналар ўртасида соғлом рақобатни таъминлаш орқали нархларни пасайтиришга ва сифатни ошириш-га қаратишимиз керак.

Халқаро тажрибани ўрганиб, рақобатни олиб кириш мумкин бўлган монополия соҳаларига хусусий сектор учун йўл очиш ва шу орқали ра-қобат муҳитини шакллантириш лозим. Бу бора-да табиий монополия ва рақобат тўғрисидаги қонунларни янгилаш ҳамда Иқтисодиётда ра-қобат муҳитини шакллантириш стратегиясини ишлаб чиқиш талаб этилади.

Истеъмол бозориди озиқ-овқат маҳсулотла-ри нархи барқарорлигини таъминлашнинг яно-на йўли — йева-савзавот, чорвачилик ва бошқа озиқ-овқат маҳсулотлари етиштириш ҳажмини кўпайтириш ҳамда “даладан дуконгача” бўлган узлуксиз занкирни яратишдир. Ҳукумат барча даражадаги ҳокимиятлар билан ушбу вазифа-ни ижросини тўлиқ таъминлаш керак.

Бюджет маблағларининг мақсадли ва оқи-лона сарфлашиши устидан назоратни янада кучайтириш зарур.

Жорий йилда давлат ташқи қарзининг юқори чегарасини белгилади. Бундан буён халқаро молия ташкилотларидан олинадиган маблағ-ларни қайтариш имконияти ва уларнинг на-тижадорлигига жиддий эътибор қаратилади. Вазирлар Маҳкамаси уч ой муддатда халқаро экспертларни жалб этган ҳолда, “Давлат мо-лиявий назорати тўғрисида” ва “Давлат қарзи тўғрисида”ги қонунлар лойиҳаларини ишлаб чиқсин.

Ислохотларимизга жиддий тўқсинлик қи-лаётган “яширин иқтисодиёт”га барҳам берил-мас экан, соғлом рақобат ҳам, қўлай инвести-ция муҳити ҳам шаклланмайди.

Вазирлар Маҳкамаси икки ой муддатда, хорижий мутахассисларни жалб этган ҳолда, “яширин иқтисодиёт”нинг вужудга келиш оми-ларини чуқур таҳлил қилиб, унга қарши кура-шиш дастурини тасдиқласин.

Шунингдек, “яширин иқтисодиёт” улуши юқори бўлган алкоголь ва тамаки бозорини тартибга солиш учун товарларни рақамли мар-кировка қилиш тизимини жорий этиш ишлари бошланди. Бу тизим келгусида фармацевтика маҳсулотлари учун ҳам қўлланилади. Вазир-лар Маҳкамаси қиймати 200 миллион доллар бўлган, тўғридан-тўғри инвестициялар ҳисоби-дан амалга оширилаётган ушбу “рақамли мар-кировка ва онлайн касса” лойиҳасини алоҳида назоратга олсин.

Иккинчидан, иқтисодиётни юқори суръ-атлар билан ривожлантириш учун фаол ин-вестиция сибсатини изчил давом эттириш зарур.

Жорий йилда 23 миллиард долларлик ин-вестициялар ўзлаштирилди ҳамда 206 та янги йирик қувватлар ишга туширилади. Жумладан, Шўртан газ-кимё комплексига синтетик суяқ ёқилги, “Навоийазот” акциядорлик жамиятида азот кислотаси, аммиак ва карбамид ишлаб чиқариш қувватлари барпо этилади. Янги Тош-кент металлургия заводи, Тошкент метроси-нинг Сирғали тармоғи, ер усти халқа йўлининг биринчи босқичи ишга туширилади.

2020 йилда ўзлаштириладиган инвести-цияларнинг салмоқли қисми тўғридан-тўғри хорижий сармоялар ва кредитлар бўлишини алоҳида қайд этмоқчиман. Инвесторларни қўла-б-қувватлаш мақсадида уларга солиқларни бўлиб-булиб тўлаш, инфратузилма яратиш харажатларини қисман давлат томонидан қўла-ш механизмлари жорий этилмоқда.

Шунингдек, фойда солиғини ҳисоблаш-да янги технологик ускуналар харид қилиш, янги объектларни қуриш ва модернизация қилиш харажатлари бўйича чегирмалар кенгайтирилади.

Мавжуд 3 мингга яқин давлат иштирокидаги корхоналарни хатловдан ўтказиб, хусусий сек-тор ва рақобат ривожланган йўналишлардаги

корхоналарда давлат иштирокини кескин ка-майитириш чораларини қўриш керак.

Навоий ва Олмалик тоғ-кон металлургия комбинатлари каби йирик саноат корхоналари-да янги инвестицион лойиҳаларни амалга оши-риш билан бирга, ушбу корхоналарни халқаро молия бозорининг тўлақонли иштирокчисига айлантириш лозим. Бунинг учун 2020 йилда халқаро стандартлар асосида молиявий ҳисо-ботларни тузиш, захираларни қайта ҳисоблаш, корпоратив ошкоралиқни татбиқ этиш каби иш-ларни якунлаш зарур.

Нефть-газ соҳасидаги давлат корхоналари-ни бошқаришга хорижий экспертларни жалб этиб, уларнинг самарадорлигини ошириш ва харажатларини оптималлаштириш, қарз миқ-дорини қайтаришга эришиш лозим.

Вазирлар Маҳкамаси ана шу вазифаларни тўлиқ ҳисобга олиб, икки ой муддатда Давлат иштирокидаги корхоналарга эгаллик қилиш, уларни бошқариш ва ислох этиш стратегияси-ни ишлаб чиқсин.

Хорижий инвесторларни фаол жалб этиш мақсадида жорий йил март ойда Тошкент халқаро инвестиция форумини юқори савияда ўтказиш зарур.

Инвестиция жалб этишининг самарали воси-таларидан бири бўлган давлат-хусусий шерик-лик механизмлари транспорт, энергетика, йўл, коммунал, тиббиёт, таълим каби соҳалар-га кенг татбиқ этиш керак.

Ҳозирги вақтда қурилиш соҳаси иқтисодиёт-нинг муҳим “драйвер”ларидан бирига айланади. Бу соҳанинг ялпи ички маҳсулотдаги улуши 6 фоиздан ошгани ҳам бу фикрни яққол тасдиқ-лаб турибди. Ушбу тармоқни янада ривож-лантириш учун қурилишга оид нормаларни халқаро стандартлар билан уйғунлаштириш, замонавий қурилиш

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлисга Мурожаатномаси

Бошланиши 1-2 бетда

2020 йилда 3 мингга яқин стандартларни қабул қилиш, уларнинг сонини 10 мингтага ва халқаро стандартлар билан уйғунлаштириш даражасини 40 фоизга етказиш даркор. Андижон, Термиз ва Қўнғирот туманларида эркин савдо зоналарини ташкил этиб, улар орқали чегараолди савдосини ривожлантириш зарур.

Харидорлар махсулотлар турларини аниқлаш, уларга бозор топиш ва сотиш билан хусусий “трейдинг” компаниялари шугўлланиши, бунинг учун эса, савдо фаолиятини тартибга соладиган қонун лойиҳалари тўпламини ишлаб чиқиш лозим. Бу ташқи савдо билан бир қаторда, ички бозорга ҳам тегишли.

Вазирлар Маҳкамаси бир ой муддатда ташқи иқтисодий фаолиятни тартибга солиш концепциясини ишлаб чиқсин ҳамда ана шу вазифалар ижросини таъминлаш бўйича тегишли қарорларни тайёрласин.

Махсулотларимизни ички ва ташқи бозорларга етказиш, уларнинг таннархини тушириш учун транспорт-логистика соҳасини ривожлантиришимиз зарур.

Темир йўл соҳасида йўловчи ва юк ташиш, эксплуатация ва хизмат кўрсатишни бир-биридан ажратиш, яъни, табиий монополия қисмини алоҳида, хусусий секторни жалб қилиш мумкин бўлган йўналишларни алоҳида ривожлантириш лозим.

Халқаро экспертларнинг ҳулосасига кўра, инфратузилмани яхшилаш, мослашувчан тарифлар қўллаш ва янги истиқболли йўналишларни шакллантириш ҳисобидан бизда транзит салоҳиятини ҳозирги 7 миллион тоннадан 16 миллион тоннага етказиш имконияти мавжуд.

Яна бир муҳим масалага эътиборингизни қаратмоқчиман. Аҳоли даромадларини ошириш, қўшимча иш ўринлари яратиш, махсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш учун бизга янги-янги бозорлар керак. Бунинг учун бозор иқтисодиёти ва давр талабларига мос кўплаб қонун ва қарорларни қабул қилаямиз. Лекин, афсуски, уларни ижро этиадиган кўпгина амалдорлар ҳали ҳам эскича иш услуби, расмийлаштириш ва бефарқликдан қутулгани йўқ.

Очиқ бозор махсулот сифатини ошириш, таннархни пайсантириш, янги технологиялар олиб келишга мажбур қилади, бозор ислохотларини жадал ривожлантиради. Содда қилиб айтсак, жаҳон ишлаб чиқариш тизимида, дунё бозори талабларига ва иқтисодий интеграция жараёнларига ҳамоҳанг бўлишимиз лозим. Мулоқот ва рақобатга тайёр бўлиш учун тармоқ раҳбарлари ўз устида тинимсиз ишлаши шарт.

Мана, нима учун бизга иқтисодий интеграция керак!

Бизнинг ташқи савдога чиқадаган юқларимизнинг 80 фоизи Қозоғистон, Қирғизистон ва Россиянинг транзит йўлақлари орқали ўтади. Шунингдек, тайёр махсулотларимиз экспортининг 50 фоизи, айрим товарлар бўйича эса 80 фоизи Россия, Қозоғистон, Қирғизистон ҳиссасига тўғри келади.

Ана шу омилларни инобатга олиб ҳамда Россия ва Қозоғистонга ишлаш учун борган фуқароларимизга қулай шарт-шароит яратиш мақсадида бугунги кунда Ўзбекистоннинг Евросий иқтисодий иттифоқи билан ҳамкорлик қилиш билан боғлиқ масалалар ўрганилмоқда. Биз, албатта, ушбу жиддий масалада, энг аввало, халқимизнинг манфаатларидан келиб чиқиб, унинг ҳоҳиш-иродасига таянамиз.

Шунинг учун халқ вакиллари бўлган депутат ва сенаторларимиз парламент палаталарида мазкур масалани атрофлича муҳокама қилиб, ўз зиммаларига масъулиятни олган ҳолда, асосланган ҳулосаларини айтишлари керак. Вазирлар Маҳкамаси ушбу йўналишдаги таҳлилий ва комплекс баҳолаш ишларини якунлаб, тегишли ҳулоса ва тақлифларни Олий Мажлис палаталарига тақдим этсин.

Шу билан бирга, биз Жаҳон савдо ташкилоти билан бошланган мулоқотимизни ҳамда Европа Иттифоқи билан Ҳамкорлик ва шериклик тўғрисидаги янги битимни тузиш бўйича ишларни изчил давом эттирамиз. Шунингдек, биз бошқа халқаро ва минтақавий иқтисодий ташкилотлардаги иштирокимизни янада кучайтирамиз.

Бешинчидан, sanoat тармоқларини узлуксиз хомашё ва замонавий инфратузилма билан таъминлаш зарур.

Иқтисодиётнинг қатор муҳим тармоқлари, жумладан, қимё, нефть ва газ, энергетика, электротехника, қурилиш материаллари, заргарлик sanoatини хомашё билан таъминлаш учун, аввало, геология-қидирув соҳасини тўдан ривожлантириш лозим. Шунини ҳисобга олиб, жорий йилда истиқболли конларни аниқлаш ва мавжуд захираларни кўпайтириш учун бюджетдан 2 триллион сўм маблағ ажратилмоқда.

Давлат геология қўмитаси олдида ушбу маблағларни самарали ишлатиш орқали шу йилда янги истиқболли майдонлар ва конларни аниқлаш 35 фоизга, келгуси йилда эса 40 фоизга ошириш вазифаси қўйилади.

Давлат геология қўмитаси Инвестициялар ва ташқи савдо вазирлиги билан бирга қамида 20 та кон бўйича тайёр лойиҳалар тўпламини шакллантириб, салоҳиятли инвесторларга тақдиф этиши лозим. Шунингдек, Қўмита углеводородлар ва уларнинг захиралари бўйича ҳисоб-китоб юритиш, тоифага ажратиш ва бошқаришнинг халқаро тизимини амалиётга жорий этиши керак.

Иқтисодий юксалишни таъминлаш учун барча қулайликларга эга бўлган замонавий инфратузилма барпо этиш ниҳоятда зарур.

Биз кейинги 3 йилда йўл қурилишига – 9,8 триллион сўм, сув тармоқларига – 4,6 триллион сўм, электр тармоқларига – 18,2 триллион сўм, табиий газ таъминотида – 1,2 триллион сўм маблағ ажратдик. Бу рақамлар ушбу тармоқлар учун сўнгги 10 йилда сарфланган маблағлардан бир неча баробар кўпдир. Лекин, шунга қарамадан, замонавий инфратузилма яратиш, мавжуд тизимни модернизация қилиш учун бундан бир неча ўн баробар кўп маблағ талаб этилади.

Қанчалик қийин бўлмасин, биз ҳар йили Инвестиция дастури доирасида катта маблағ ажратиб, бу йўналишдаги ишларни албатта жадал давом эттирамиз. Бунга қўшимча равишда республика ва маҳаллий бюджетларнинг прогноздан юқори тушумларининг ярмини инфратузилма объектиларини ривожлантиришга йўналтириш – Молия вазирлиги ва ҳўқимлар учун жорий йилдаги асосий вазифалардан бири бўлиши керак.

Қонунчилик палатаси Ҳисоб палатасини жалб этган ҳолда, ушбу маблағларнинг мақсадли ва самарали ишлатилишини жойларга чиқиб, мунтазам равишда ўрганиб бориши мақсада мувофиқдир.

Олтинчидан, бизнес муҳитини янада яхшилаш биз учун энг муҳим масалалардан бири бўлиб қолади.

Жаҳон банкининг “Бизнес юритиш” рейтингидан энг яхши 50 та мамлакат қаторига кириш бўйича барча ташкилий-ҳуқуқий чора-тадбирларни қабул қилдик. Ҳукумат ушбу тадбирларнинг амалий ижросини самарали ташкил этиши зарур.

Яқинда қабул қилинган янги Солиқ кодексига мувофиқ, бу йилдан бошлаб кўплаб янгиликлар амалиётга жорий этилмоқда. Жумладан, солиқ турлари 13 тадан 9 тага қамайтирилди. Солиқларни тўлаш муддатини узайтириш ёки бўлиб-бўлиб тўлашга рухсат бериш бўйича енгиллаштирилган механизмлар киритилди.

Биринчи марта тадбиркорларга ички бозорда сотган махсулоти бўйича қўшилган қиймат солиғининг бир қисмини қайтариш тартиби жорий этилмоқда. Ҳозиргача бу тартиб фақат махсулот экспорт қилинганда қўлланар эди. Бунинг ҳисобидан тадбиркорлар ихтиёрида 3,4 триллион сўм ёки ўтган йилга нисбатан 2,5 баробар кўп маблағ қолади.

Энди тадбиркор томонидан тўланган орттича солиқ ўз муддатиде қайтарилиб, унга Марказий банкнинг асосий ставкаси бўйича бюджетдан фойз тўланади. Бунинг аҳамиятини мана шу залда ўтирган ва “ойнаи жаҳон” орқали меннинг сўзларимни эшитаётган тадбиркорлар, ўйлаيمانки, ҳаммадан кўра яхши тушунади.

Солиқ кодекси нормаларини ҳар бир солиқ ҳодими, тадбиркорлар ва солиқ тўловчилар пухта ўзлаштириши, бунинг учун уларни мунтазам равишда ўқитиш зарур.

Солиқ хизмати ҳодимлари дунёқарашини тўдан ўзгартириш ва малакали кадрларни тайёрлаш мақсадида Давлат солиқ қўмитаси қошида Фискал институтини ташкил этишни тақдиф қиламан. Бу жараёнга катта тажрибага эга бўлган нуфузли хорижий экспертларни жалб этиш зарур.

Шу билан бирга, тадбиркорларни кўп қийнайдиган соҳа – лицензиялаш ва рухсатномалар бериш тартибларини жиддий ўзгартирамиз. Очиқ айтиш керак, мавжуд 280 га яқин лицензия ва рухсатномалар орасида фаолият турлари ҳисобини юритиш, маблағ ундириш ёки шунчаки назорат қилиш учун жорий қилинганлари ҳам бор. Бу эса тадбиркорларнинг ҳақли эътирозларига сабаб бўлмоқда.

Шу сабабли Адлия вазирлиги, Савдо-саноат палатаси, Бизнес-омбудсман 2020 йил 1 мартга қадар лицензия ва рухсатномалар бериш асосларини тўдан қайта қўриб чиқиб, уларнинг сонини қамида 2 баробар қисқартириш бўйича аниқ тақдиф киритсин. Шунингдек, “Кичик ва ўрта бизнес тўғрисида”ги қонун лойиҳасини ишлаб чиқиш зарур. Унда кичик ва ўрта бизнес мезонлари ҳамда бу соҳа вакилларини рағбатлантириш механизмлари назарда тутилши керак.

Бу йил ҳар бир ҳудудда тадбиркорларга ер участкаларига оид маълумотларни очиқ ва ҳаққоний етказиш бўйича янги тизим жорий этамиз. Унга кўра, тадбиркорнинг фаолият юритиши учун зарур бўлган бўш ер майдонлари, бино ва иншоотлар, уларнинг қиймати ва шартлари ҳақидаги тўлиқ харитани исталган вақт ва ҳудудда онлайн тартибиде олиш имконияти яратилади.

Хабарингиз бор, бундан 2 йил олдин корхоналарнинг молия-ҳўжалик фаолиятини текширишга нисбатан эълон қилинган мораторийнинг муддати тугади. Лекин, бу яна эски усулда ёлпасига текшир-текширларни бошлаб юбориш мумкин, дегани эмас.

Бу кимгадир ёқадими-йўқми, биз бунга йўл қўймаймиз. Барча назорат идоралари раҳбарлари шунини қўлогига яхшилаб қўйиб олсин.

2020 йилнинг биринчи чорағида, илгор тажрибалар асосида, барча даражадаги назорат қилувчи идораларда янги замонавий тизим жорий этилиши шарт. Ана шу тизим орқали ҳар бир корхона ва тадбиркор бўйича алоҳида-алоҳида иш олиб бориб, уларнинг қонуний фаолият юритишини таъминлаш, текширишни эса энг сўнгги фавқуллоҳда чора сифатида адолатли ўтказиш лозим. Мазкур масала юзасидан, назорат идораларининг раҳбарлари пар-

ламент олдида ҳар чорақда шахсан ҳисобот бериб боради.

Банкротлик борасидаги ҳозирги тартиб-тамоиллар корхоналарни тугатиш ва мол-мулкдан тушган маблағлар ҳисобидан қарзларни қоплашни назарда тутди. Шунинг учун сўнгги 3 йилда атиги 3 та корхонада санация қўлланган, холос. Энди бундай қоидадан бутунлай возкечиб, тўловга қобилиятсиз корхоналарни энг илгор хорижий тажриба асосида соғломлаштириш бўйича янги тизим жорий этамиз.

Тадбиркорларнинг ҳуқуқларини таъминлашда Олий Мажлиснинг иккала палатаси ҳам таъсирчан парламент назоратини йўлга қўйиши зарур.

Тадбиркорлик соҳасида ижтимоий ҳавфи катта бўлмаган айрим жиноят турларини жиноят тоифасидан чиқариш сиёсатини изчил давом эттиришимиз лозим. Жумладан, соҳта тадбиркорлик, рақобатчининг обрўсини тушириш каби қилмишлар учун жиноий жавобгарлик бекор қилинади. Шунингдек, божхона қонун ҳужжатларини бузиш билан боғлиқ жиноятни биринчи марта содир этган, лекин тўловларни тўлаган шахсларни жиноий жавобгарликдан озод қилиш керак.

Юридик шахс бўлган тадбиркорлик субъекти аъзоларига “жиноий уюшма” деган айблов қўйиб, уларга оғир жазо тайинлаш каби аллақачон умрини ўтаб бўлган тартибларни бекор қилиш вақти етди. Бунинг оқибатида юзлаб тадбиркорлар қанчадан-қанча азият чекиб, моддий зарар қўраётганларини инобатга олсак, бу ўзгаришларнинг қандай катта аҳамиятга эга экани аққол аён бўлади.

Олий суд, Бош прокуратура, Бизнес-омбудсман, Савдо-саноат палатаси, Адлия вазирлиги 2020 йил 1 апрелгача ана шу масалалар бўйича тегишли қонун лойиҳасини пухта ишлаб чиқиши лозим.

Еттинчидан, иқтисодиётимиз ривожини, аҳоли бандлиги ва даромадлари ўсшини таъминлайдиган энг муҳим соҳалардан бири бўлган қишлоқ ҳўжалигини стратегик ёндашувлар асосида тараққий эттириш зарур.

Тармоқдаги ҳозирги ўсиш суръатлари бизни мутлақо қониктирмайди. Бу борада бозор механизмларини кенг жорий этиб, фермер ва деҳқонлар манфаатдорлигини оширмас эканмиз, биз кутган сезиларли ўзгариш бўлмайди.

Шу боис, пахта ва ғалла етиштиришга давлат буюртмасини бекор қилиб, ушбу махсулотларни бозор тамойиллари асосида харид қилиш тизимига босқичма-босқич ўтамыз. Агар бу йўлдан бормасак, фермер ва деҳқонларимиз махсулот етиштиришда эркин бўлмайди, улар ўзлари кутганларидек манфаат қўрмайди, ҳодимларнинг эса иш услуби ўзгармайди.

Қишлоқ ҳўжалигини давлат томонидан қўллаб-қувватлаш жамғармасини ислох қилиб, аграр соҳанинг бошқа тармоқларига ҳам арзон кредитлар ажратиш йўлга қўйилади.

Келгусида Қишлоқ ҳўжалиги вазирлиги соҳа корхоналарига кўрсатма бериш, ресурсларни тақсимлаш, режа белгилаш каби эски иш услуларидан мутлақо возкечиши зарур. Бунинг ўрнига вазирлик сервис ташкилотига айланиши, хусусий агросаноат ташкилотларига ер ҳолатини аниқлаш, экин турлари ва уруғни тўғри танлаш, зараркундаларга қарши курашиш, молиявий кўмаклашиш, махсулот бозорини топиш бўйича хизмат кўрсатиши керак.

Аграр тармоқда фермерлик ҳаракатини қўллаб-қувватлаш билан бирга, пахта ва ғалла етиштиришни кластер шаклига босқичма-босқич ўтказиш бўйича ишларимизни давом эттирамиз.

Мева-сабзавот, шолчилик, қорвачилик, ипакчилик каби бошқа тармоқларда ҳам бугунги кун талабига жавоб берадиган кластерларни ташкил этиш ишларини давом эттирамиз.

Бу йил 2 миллиард долларлик, кейинги 5-7 йилда эса 3-4 баробар кўп мева-сабзавот махсулотларини экспорт қилиш учун махсулот етиштиришни кескин кўпайтириш чораларини қўриш зарур.

Парламентимиз ушбу ислохотларимизнинг ҳуқуқий асоси бўлган “Кооперация ва кластерлар тўғрисида”ги янги қонунни тезроқ қабул қилса, ушбу катта режа ва ниятларимизга мос иш бўлур эди.

Бу йил мева-сабзавотчилик, узумчилик, уруғчилик, қорвачилик, агро-логистикани ривожлантириш, сувни тежайдиган технологияларни кенг жорий этиш, илмий-тадқиқот ишлари, соҳа учун малакали кадрларни тайёрлашга 3 триллион сўм маблағ йўналтирамиз. Қорвачилик, қоракўтилчилик, баллиқчилик, паррандачилик каби соҳаларда наслчиликка алоҳида эътибор қаратилиб, уни давлат томонидан қўллаб-қувватлашнинг янги механизмлари татбиқ этилади.

2020 йилда 44 минг гектар ерда ёки ўтган йилга нисбатан қарийб 4 баробар кўп майдонда сувни тежайдиган технологияларни жорий этамиз. Бунинг учун давлат бюджетидан 300 миллиард сўм субсидия ажратилади. Шунингдек, сув ҳўжалиги объектиларини бошқариш жараёнларини, сувни назорат қилиш ва унинг ҳисобини юритиш тизимини автоматлаштириш зарур.

Ушбу масалалар Сув ҳўжалигини ривожлантириш концепциясида ўз аксини топиши керак. Вазирлар Маҳкамаси жорий йил 1 апрелга қадар ана шу концепция лойиҳасини тасдиқлаш учун киритсин.

Саккизинчидан, туризмни иқтисодиётнинг стратегик тармоғига айлантириш биз учун устувор вазифа бўлиб қолади.

Ҳукумат олдидаги энг муҳим вазифалардан бири – жорий йилда юртимизга келадиган туристлар сонини 7,5 миллионга етказишдан иборат.

Маълумки, қатор нуфузли хорижий оммавий ахборот воситалари 2020 йилда Ўзбекистонни саёхатга албатта бориш тавсия этилган мамлакатлар қаторига киритди. Биз бундай имкониятдан унумли фойдаланишимиз керак.

Катта салоҳиятга эга бўлган зиёрат ва тиббиёт туризмни ҳам жадал ривожлантириш зарур.

Юртимизда 8 минг 200 дан зиёд маданий мерос объекти мавжуд бўлиб, туризм маршрутларига уларнинг атиги 500 таси киритилган.

Ҳукумат уш ой муддатда зиёрат ва аёнавий туризмни ривожлантириш мумкин бўлган маршрутлардаги объектлар сонини 800 гага етказиш бўйича чора-тадбирларни белгиласин.

Яна бир вазифа – ЮНЕСКОнинг Умумжаҳон моддий маданий мероси ва Ноمودдий маданий мероси рўйхатига Ўзбекистондаги янги объектиларни киритишни тезлаштириш лозим.

Жорий йилда янги замонавий меҳмонхоналарни қуришга давлат бюджетидан 200 миллиард сўм субсидия ажратиб, туризм инфратузилмасини жадал ривожлантириш зарур.

Тўққизинчидан, урбанизация жараёнларини жадаллаштирган ҳолда, ҳудудларни комплекс ривожлантириш, аҳоли учун муносиб турмуш шароитини яратиш керак.

Ана шу ишлар доирасида 7 та йирик шаҳар – Андижон, Бухоро, Самарқанд, Қарши, Фарғона, Наманган, Нукусга туташ бўлган 12 та йўлдош шаҳарча танлаб олиниб, уларни ривожлантириш юзасидан комплекс чора-тадбирлар ишлаб чиқилади.

Ана шу вазифа билан боғлиқ яна бир масала шуки, асосий ишчи кучи яшайдиган ва иш ўринлари яратилаётган ҳудудларимиз ўртасида тафовут мавжуд. Бунинг ечимини – ички миграцияни эркинлаштиришдан иборат.

Шу боис, парламент ва ҳукумат 2020 йил 1 апрелга қадар прописка тизимини ислох қилиш бўйича халқаро тажрибани ўрганиб, аниқ тақдифларни ишлаб чиқиши лозим.

Уй-жой қурилишига хусусий секторни фаол жалб қилмасдан туриб, аҳолининг уй-жойга бўлган талабини тўлиқ таъминлаш мумкин эмас. Шу сабабли янги ипотека тизими жорий этилмоқда.

Бу борада виллоятлардаги шаҳарлар ва Тошкент шаҳрида 18 мингга яқин ҳамда қишлоқларда 4 мингга уй-жой хусусий сектор томонидан қурилади. Давлат, банклар ўртасида соғлом рақобатни таъминлаш мақсадида уларга қарийб 4 триллион сўм маблағларни аукционлар орқали ажратади.

Кам таъминланган аҳолини қўллаб-қувватлаш мақсадида шаҳарларда 16 минг оилага уй-жой олиш учун бошланғич бадал ва кредит фойзини қоплашга бюджетдан 1 триллион сўм субсидия ажратилади.

Менинг энг катта ниятим шуки, Ватанимиз ичра ҳар бир инсон ўзининг “кичик ватани”га – уй-жойига эга бўлса, биздан халқимиз ҳам, Яратган ҳам рози бўлади.

Ҳурматли мажлис иштирокчилари! Охириг уч йилда “Инсон манфаатлари ҳамма нарсадан устун” деган тамойил асосида, халқимиз ҳаётини тўдан яхшилаш бўйича олиб бораётган кенг қўламли ижтимоий ислохотларни давом эттирамиз. Бунинг учун **биринчи навбатда** аҳоли фаровонлигини ошириш ва унинг ижтимоий ҳимоясини қўлайитириш – биз учун бош вазифалардан бири бўлиб қолади.

Ҳудудларда, айниқса, қишлоқларда аҳолининг аксарият қисми етарли даромад манбаига эга эмаслиги сир эмас. Ҳар қандай мамлакатда бўлгани каби бизда ҳам кам таъминланган аҳоли қатламлари мавжуд. Турли ҳисоб-китобларга кўра, улар тахминан 12-15 фоизни ташкил этади. Бу ўринда гап кичкина рақамлар эмас, балки аҳолиимизнинг 4-5 миллионлик вакиллари ҳақида бормоқда.

Базий одамлар ижтимоий нафақа ва моддий ёрдам пулини тўлаш ёки уларнинг миқдорини ошириш орқали ушбу муаммони ҳал этиш мумкин, деб ўйлайди. Бу – бир томонлама ёндашув бўлиб, муаммони тўла ечиш имконини бермайди.

Камбағалликни қамайтириш – бу аҳолида тадбиркорлик руҳини ўйотиш, инсоннинг ички куч-қуввати ва салоҳиятини тўлиқ рўёбга чиқариш, янги иш ўринлари яратиш бўйича комплекс иқтисодий ва ижтимоий сиёсатни амалга ошириш, демакдир.

Шунинг учун Жаҳон банки, Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Тараққийёт дастури ва бошқа халқаро ташкилотлар билан бирга Камбағалликни қамайтириш дастурини ишлаб чиқишни тақдиф этаман. Бу борада халқаро меъёрлар асосида чуқур ўрганишлар ўтказиб, камбағаллик тушунчаси, уни аниқлаш мезонлари ва баҳолаш усулларини қамраб олган янги методологияни яратиш лозим.

Шунингдек, Фарғона водийсининг 22 та қишлоқ туманида аҳоли ўртасида замонавий ишбилармонлик ва бизнес кўникмаларини шакллантириш бўйича бошланган ижобий тажрибани барча ҳудудларда босқичма-босқич жорий этишимиз керак.

Жойлардаги ижтимоий муаммоларни ҳал этишга оид тадбиркорлик ташаббусларини, айниқса, ёшлар ва аёллар тадбиркорлигини қўллаб-қувватлашга устувор аҳамият бериш зарур. Шу мақсадда аҳоли ва тадбиркорларга, микромолия хизматлари ва молиявий ресурсларга, давлат харидларига кенг йўл очиб берилади. Бундай чоралар орқали одамларимизда тадбиркор бўлишга иштиёқ ва ишонч ортади, улар кўпроқ даромад олишга интиладиган бўлади.

Шу билан бирга, ҳамма ҳам тадбиркор бўлаолмайди. Шу сабабли бундай одамлар билан тизимли иш олиб бориб, уларни касбга қайта тайёрлаш орқали уларни муносиб иш жойи билан таъминлаш лозим. Ушбу мақсадлар учун 700 миллион доллар жалб қилинади.

Биз янги иш ўринларини яратадиган тадбиркорларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлашимиз, таъбир жоиз бўлса, уларни елкамизда кўтаришимиз керак.

Вазирлар Маҳкамасига икки ой муддатда ижтимоий тадбиркорлик асослари ва уни рағбатлантириш чоралари тўғрисида тегишли қонун лойиҳасини ишлаб чиқиш топширилади. Шунингдек, ҳукумат жорий йилда давлат дастурлари доирасида ҳамда тадбиркорликни ривожлантириш орқали 500 мингта янги иш ўрни яратишни таъминлаши зарур.

Шу муносабат билан бир фикрни алоҳида таъкидлаб айтмоқчиман, ҳар бир тармоқ, соҳа, виллоят ва туманда яратилган тадбиркорлик субъектлари ва янги иш ўринлари, ана шу тизимлар раҳбарлари фаолиятини баҳолашда энг асосий мезон бўлади.

Иил давомида бюджет тизими ҳодимларининг иш ҳақи, пенсия, стипендия ва нафақалар миқдори инфляция даражасидан юқори миқдорда оширилади.

Ижтимоий нафақа тўлашнинг мукаммал тизимини жорий этиш, жумладан, кам таъминланган оилаларга кўмак кўрсатиш қамровини кенгайтириш, бюджет маблағларининг мақсадли сарфланишини таъминлаш зарур. Шунингдек, нафақа тайинлашдаги мезонларни қайта қўриб чиқиш ва уларни белгилашда очиқ ва адолатли тизим яратиш, бу борада маҳалланинг иштирокини танқидий қайта қўриб чиқиш лозим. Умуман олганда, аҳоли ижтимоий нафақа бўйича битта идорага мурожаат қилганидан кейин ўша идоранинг ўзи бир кунда ҳамма ҳужжатларни тайёрлаб, масаланинг ечимини топиши керак.

Фуқароларимиз пенсияга чиқиши учун фақат паспорт билан бориб, мурожаат қилиши кифоя бўладиган тизим яратилади. Бунинг учун, биринчи навбатда, давлат архиви тизимини электрон шаклга ўтказилиши керак.

Жорий йилда кексалар, жумладан, ёлғиз кексалар билан ишлаш, уларни ижтимоий қўллаб-қувватлаш бўйича яхлит ва таъсирчан тизим яратиш зарур. Бу тоифа учун ажратилаётган ижтимоий тўловлар миқдори ҳам қайта қўриб чиқилиши керак.

“Меҳрибонлик уйлари”да тарбияланган ёшларнинг ижтимоий мослашуви, ҳусусан, уларни иш билан, келажақда уй-жой билан таъминлаш бўйича алоҳида дастур ишлаб чиқиш зарур. Чўчки бундай фарзандларимиз уларнинг ғамхўри,

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлисга Мурожаатномаси

Бошланиши 1-2-3 бетда

Давлат-хусусий шериклик асосида хусусий тиббиётни янада ривожлантириш, соғлом рақобатни кучайтириш, биринчи навбатда, ихтисослашган тиббиёт марказларига хорижий инвесторларни жалб этиш чораларини қўриш даркор.

Гематологик ва вирусологик ёрдам сифатини ошириш, бу турдаги даволаш қийин бўлган беморларга тиббий хизмат кўрсатишни тубдан ислох этишнинг вақти келди.

Қон ва вирусли касалликларни барвақт аниқлаш, даволаш учун малакали гематолог, вирусолог ва иммунолог тайёрлаш, дори-дармон ва тиббиёт техникаси учун маблагларни кўпайтиришимиз керак.

Ихтисослашган марказлар ва уларнинг филиалларида, шунингдек, Тошкент шаҳридаги тиббиёт муассасаларида шу йил электрон тиббий карталарни жорий этиш даркор.

Соғлиқни сақлаш соҳасини молиялаштиришни тубдан ислох қилиш мақсадида бу йил мажбурий тиббий сугуртага оид қонунларни қабул қилиш ва уларни амалга ошириш бўйича барча ташкилий чора-тадбирларни ишлаб чиқиш лозим.

Ушбу тизимни жорий йилда Сирдарё вилоятида тажриба сифатида қўллаш бошланади.

Дори воситалари ҳаракатини назорат қилиш, контрафакт маҳсулотлар айланишига чек қўйиш ва дориларнинг реал нархини онлайн тартибда қузатиб бориш тизимини яратиш ҳам долзарб вазифадир.

Учинчидан, биз бу йил хотин-қизлар ва ёшларни қўллаб-қувватлаш борасидаги ишларни янги босқичга кўтарамиз.

2020 йилда 5,5 минг нафар хотин-қизнинг кичик бизнес йўналишидаги лойиҳаларига 100 миллиард сўм миқдорда имтиёзӣ кредит берилди. Бунинг учун банкларга давлат бюджетидан ресурс ажратамиз. Бундан ташқари, 1 минг 576 нафар хотин-қизга янги уй-жойларга эга бўлиш учун бюджет ҳисобидан бошлангич бадал тўлаб берилди.

Ижтимоий ҳимояга муҳтож опа-сингиллари-мизни Хотин-қизлар тадбиркорлик марказларида 5 та муҳим ташаббус доирасида қисқа ўқув курсларида ўқитиш ташкил этилади.

Мамакатимиздаги туб ўзгаришлар, ёшларга оид давлат сиёсатини янада ривожлантиришни кун тартибига қўймоқда. Ёшлар билан ишлаш самарадорлигини баҳолаш бўйича ягона курсаткичлар ишлаб чиқиш, ёшлар сиёсатини баҳолаш миллий индексини жорий этиш керак.

Ўзбекистон Ёшлар иттифоқи **“Ўзбекистон ёшлари – 2025” концепциясини** ишлаб чиқиш, унда маънавий ва жисмоний баркамол авлодни вояга етказишнинг амалий чора-тадбирлари белгиланиши зарур.

Жамиятда тинчлик ва осойишталикни таъминлашда ҳеч ким четда турмаслиги, **“Ўз болангизни, ўз уйингизни, ўз Ватанингизни кўз қорачиғидек асранг!”** деган шир одамларимиз қалбидан чуқур жой олиши керак.

Жамиятимизда аҳоли, айниқса, ёш йигит-қизларимизнинг маънавий ва маърифий савиясини доимий юксалтириш – биринчи даражали аҳамиятга эгадир.

Шу боис, **“Миллий тикланишдан – миллий юксалиш сари”** деган дастурий ғоя асосида, ёшларни она юртга садоқат руҳида тарбиялаш, уларда ташаббускорлик, фидойилик, ахлоқий фазилатларни шакллантириш – ўта шарафли вазифадир.

Ёшлар бўйича Қорақалпоғистон Республикасидан бошланган янги ташаббусимизни бутун мамлакатимиз бўйича амалга оширамиз. Мен вилоят раҳбарларини, жойлардаги барча жамоатчиликни ушбу масалага жиддий эътибор беришга чақираман.

Тўртинчидан, аҳоли ўртасида соғлом турмуш тарзини кенг қарор топтириш керак.

Бу борада ҳудудларда аҳоли, айниқса, ёшларимиз учун янги оммавий спорт объектиларини қуриш зарур. Бу йил 269 та футбол, волейбол, баскетбол ва бадминтон майдонлари, 178 та бокс, кураш, фитнес ва гимнастика спорт заллари, 32 та теннис корти қуриш бўйича салкам 500 миллиард сўмлик лойиҳалар амалга оширилади.

Ёшлар орасида иқтидорли спортчиларни селекция қилишнинг **“ташкилот – туман (шаҳар) – ҳудуд – республика”** босқичларидан иборат тўрт босқичли тизими жорий этилади.

Бу йил Токиода бўлиб ўтадиган Олимпия ва Паралимпия уйинларида спортчиларимиз муносиб иштирок этиши учун ҳукумат ва Миллий олимпия қўмитаси барча шароитларни яратишлари зарур.

Бешинчидан, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва экологик ҳолатни яхшилашга эътиборни кучайтиришимиз керак.

Аввало, Орол фожияси оқибатларини юмшатиш бўйича бошлаган мисли қўрилмаган ишларимизни давом эттириб, денгизнинг қуриган тубида ўрмонзорларни кенгайтириш, Нукус, Урганч ва Хива шаҳарлари атрофида “яшил белбоғ”лар барпо этишимиз лозим.

Ишлаб чиқариш жараёнини экологик назорат қилиш тизимини такомиллаштириш, экологик аудит ўтказиш тартибини қайта қўриб чиқиб, хусусий аудиторлик фаолиятини жонлантириш ҳам муҳим вазифадир.

Ҳукумат саноат ривожининг экологияга таъ-

сирининг олдини олиш бўйича 2025 йилгача мўлжалланган комплекс чора-тадбирлар дастурини ишлаб чиқсин. Шунингдек, нуфузли халқаро экспертларни жалб этган ҳолда, жорий йил 1 октябрга қадар Экология кодекси лойиҳасини ишлаб чиқиши лозим.

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар, туман ва шаҳарлар ҳокимликлари ҳар бир ҳудуд ва корхона бўйича экологияни яхшилаш, чиқиндиларга доир ишлар юзасидан дастурлар ишлаб чиқиши ва уларнинг ижросини таъминлаши шарт.

Олтинчидан, маданият ва санъат муассасаларига алоҳида эътибор қаратиш, уларнинг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш чораларини қўриш зарур.

Жорий йилда бюджет маблаглари ҳисобидан 22 та театр ва маданият объектилари қурилади ва реконструкция қилинади. Шунингдек, давлат-хусусий шериклиги асосида 20 та маданият маркази ва истироҳат боғлари фаолияти йўлга қўйилади.

Кинематография соҳасида бадий ҳижатдан етук асарлар яратиш, замонавий киноиндустрияни ривожлантириш, жумладан, янги кино-театрлар қуришни таъминлаш лозим.

Жорий йилда давлат бюртмаси асосида кино маҳсулотлари ишлаб чиқаришни молиялаштириш такомиллаштирилади. Шу боис, Кинематографияни 2030 йилгача ривожлантириш концепциясини ҳамда “Кинематография тўғрисида”ги қонуни ишлаб чиқишимиз лозим.

Бундан ташқари, бу йил маданий ҳаётимиздаги муҳим воқеа – Шаҳрисабз шаҳрида иккинчи Халқаро мақом фестивалини муваффақиятли ўтказишимиз керак.

Шунингдек, 2020 йилда халқимиз тарихининг мураккаб дамларида, маърифат машъаласини баланд кўтариб чиққан улуг аллома ва жамоат арбоби Маҳмудхўжа Бехбудийнинг 145 йиллик таваллуд санаси кенг нишонланади.

Умуман, биз жадидчилик ҳаракати, маърифатпарвар боболаримиз меросини чуқур ўрганишимиз керак. Бу маънавий хазинани қанча кўп ўргансак, бугунги кунда ҳам бизни ташвишга солаётган жуда кўп саволларга тўғри жавоб топамиз. Бу бебаҳо бойлиқни қанча фаол тарғиб этсак, халқимиз, айниқса, ёшларимиз бугунги тинч ва эркин ҳаётининг қадрини англаб етади.

Муҳтарам юртдошлар!

Ҳар томонлама муқаммал ва самарали бошқарув тизимини яратиш – олдимизда турган улкан вазифаларни бажаришнинг асосий шартидир.

Биз парламентнинг қонун иждорлигини, парламент назоратини самарали ташкил этиш механизмлари билан боғлиқ барча масалаларни қуни кеча Олий Мажлисда бўлиб ўтган учрашувларда атрофлича ва чуқур муҳокама қилиб олдик.

Шу билан бирга, қуйидаги долзарб масалаларга эътиборингизни қаратмоқчиман.

Биринчидан, жойларда ижро ва вакиллик органларининг давлат бошқарувидаги роли ва масъулиятини янада ошириш зарур.

Ҳокимлар охириги 3 йилда уларга берилган кенг ваколатлардан қанчалик самарали фойдаланаётганини, вазирилик ва идораларнинг ҳудудий тузилмалари фаолияти натижадорлигини назорат қилиш бўйича янги тизим яратиш шарт.

Шу ўринда ҳақли савол туғилади: нима учун Бош вазирдан бошлаб барча ҳукумат аъзолари, вилоят ҳокимлари парламентга ҳисобот беради-ю, вилоят ва туманлардаги раҳбарлар ўз фаолияти ҳақида маҳаллий кенгашларга ҳисобот бермаслиги керак? Шунинг учун вилоят ва туман ҳокимлари ўз дастурлари ва уларнинг ижроси тўғрисида вилоят кенгашларида ҳисобот берадиган тизим жорий қилинади.

Айни вақтда фармонлар, қарорлар, концепция ва стратегияларда белгиланган индикаторлар ва мақсадли параметрларнинг ижроси бўйича ҳокимлар ўз ҳудудларидаги оммавий ахборот воситалари ва жамоатчиликка мунтазам ахборот бериб боришлари керак бўлади.

Ишнинг самарасини ошириш мақсадида маҳаллий вакиллик органлари фаолиятида Кенгаш сўрови институтини жорий этишни таклиф қиламан.

Яна бир муҳим масала. Амалдаги қонун ҳужжатларида ҳокимликларнинг 300 га яқин вазифа ва функциялари назарда тутилган. Шундан 175 таси, мазмун-моҳиятига кўра, ҳокимларнинг асосий вазифалари тоифасига кирмайди ва турли идораларнинг функцияларини такрорлайди. Бу эса, иш сифати ва ижро интизомига салбий таъсир кўрсатиши табиий. Шу сабабли Олий Мажлис Сенатига, Адлия вазирлигини жалб этган ҳолда, шу йилнинг биринчи ярмида ҳокимларнинг ваколатларини қайта қўриб чиқиш ва уларга хос бўлмаган ҳамда бир-бирини такрорлайдиган функцияларни тегишли органларга ўтказишни таъминлаш бўйича таклиф тайёрлаш топширилади.

Иккинчидан, нодавлат нотижорат ташкилотлари ва фуқаролик жамиятининг бошқа институтлари бугунги кунда аҳолини ўйлантираётган муаммоларга давлат идоралари эътиборини қаратиб, ўзларининг асосланган тақлифларини бериб боришлари мақсадга мувофиқ бўлади.

Бунинг учун мамлакат ва ҳудудлар даражасида нодавлат нотижорат ташкилотлари билан ижтимоий шериклиқни кенг йўлга қўйиб, грантлар ва ижтимоий бюртмаларни кўпайтиришимиз керак. Вазирилик ва идоралар ҳам бир четда томошабин бўлиб ўтирмасдан, бундай ижтимоий ҳамкорлик ишларини кенгайтириши

лозим. Шунинг учун Олий Мажлис ҳузуридаги Нодавлат нотижорат ташкилотларини ва фуқаролик жамиятининг бошқа институтларини қўллаб-қувватлаш жамоат фонднинг фаолиятини такомиллаштириш даркор.

Мамлакатимизнинг ижтимоий-иқтисодий ҳаётига оид ва жамоатчиликда алоҳида қизиқиш уйғотадиган ўта муҳим масалаларга доир қарорларни қабул қилишда жамоатчилик билан маслаҳатлар, жамоатчилик эшитувларини ўтказиш мажбурийлигини аниқ белгилаш керак. Жамоатчилик маъқул деса – маъқул, номаъқул деса – номаъқул бўлади.

Жамоатчилик назоратини янада кучайтириш, давлат ва жамият ўртасида ўзаро яқин ҳамкорлик ўрнатиш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Жамоатчилик палатасини ташкил этишни таклиф қиламан.

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Барқарор ривожланиш мақсадларини бажаришда Парламент, ҳукумат ва фуқаролик жамияти институтларининг амалий ҳамкорлигини йўлга қўйиш, бу масала бўйича мунтазам равишда парламент ва жамоатчилик эшитувларини ташкил этиш лозим.

Хурматли депутатлар ва сенаторлар!

Бугунги кунда ислохотларимиз самараси кўп жиҳатдан 4 та муҳим омилга – яъни, қонун устуворлигини таъминлаш, коррупцияга қарши қатъий курашиш, институционал салоҳиятни юксалтириш ва қучли демократик институтларни шакллантиришга боғлиқ.

Қонун устуворлиги ва суд-ҳуқуқ соҳасидаги асосий вазифалар ҳақида Конституция қунига бағишланган тантанали маросимда батафсил тўхталиб ўтганимиздан яхши хабардорсиз.

Бу борада қуйидаги қўшимча вазифаларга эътиборингизни қаратмоқчиман.

Аввало, суд мустақиллигини тўлиқ таъминлаш – энг муҳим вазифаларимиздан бири бўлиши зарур.

Яна бир бор айтмоқчиман, дастлабки терговда давом этиб келаётган — қонун бузилиш ҳолатларини фақат ва фақат судларнинг ҳақиқий мустақиллигига эришиш орқали бартараф этиш мумкин.

Бу борада қабул қилган қонуний чора-тадбирларимиз аниқ натижалар бера бошлади. Ушбу ижобий ўзгаришларни Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг судьялар мустақиллиги бўйича махсус вакили Диего Гарсия-Саян жаноablари ҳам алоҳида эътироф этди.

Ўтган 3 йилда 1 минг 989 нафар, 2019 йилнинг ўзида 859 нафар фуқарога нисбатан оқлов ҳукми чиқарилди. Шунингдек, 2019 йилда 3 минг 81 нафар шахс суд залидан озод қилинган бўлса, 2 минг 623 нафар фуқарога асоссиз қўйилган моддалар айбловдан чиқарилди ва ўзгартирилди.

Судьяларимизнинг адолатни ва қонун устуворлигини таъминлаш борасида оқлов ҳукмларини чиқараётгани, ҳеч шубҳасиз, суд-ҳуқуқ соҳасидаги энг катта ютуғимиздир. Мен, Президент сифатида, судьяларнинг бундай жасорати ва қатъиятини бундан кейин ҳам тўлиқ қўллаб-қувватлайман.

Энди суд орқали инсонларнинг ҳуқуқи тикланганини эътироф этиш билан чекланиб қолмасдан, нима сабабдан судгача бўлган тергов жараёнида инсон ҳуқуқ ва эркинликлари бузилган, деган саволни ҳам кўндаланг қўядиган, таъйиқлар учун жавоб берадиган вақт келди.

Эски тузумдан қолган ва ҳануз давом этаётган суд қарорларини прокуратура томонидан қақариб олиб, ўрганиш амалиётини чеклаш лозим. Энди фақат иш юзасидан шикоят келиб тушган ҳолдагина прокурор суд қарорини олиб ўрганиши мумкин.

Суд расислари томонидан судьяларнинг фаолиятини баҳолаш ва уларга нисбатан интизомий иш қўзғатиш бўйича ваколатларни қайта қўриб чиқиш керак.

Давлат идоралари мансабдорлари шуни чуқур англаб олсинлар: судлар мустақиллигини таъминлаш масаласи бундан буён ҳам шахсан Президентнинг қатъи назоратида бўлади. Суд оstonасига қадам қўйган ҳар бир инсон, Ўзбекистонда адолат ҳукми сураётганига тўла ишонч ҳосил қилиши керак. Акс ҳолда, буюк немас файласуфи Иммануил Кант айтганидек, “Адолат йўқолган пайтда, ҳаётнинг қадрини белгилайдиган бошқа ҳеч нарса қолмайди”.

Бу ҳақиқатни ҳеч қачон унутмаслигимиз керак. Ўзбекистонда судьялар қонунларнинг толмас ҳимоячилари, адолатнинг мустаҳкам устунлари бўлиши лозим.

Олий суд, Судьялар олий кенгаши, Адлия вазирлиги уч ой мuddатда юқорида билдирилган тақлифларни амалиётга жорий этишни назарда тутадиган, қонун лойиҳасини киритсин.

Иккинчидан, суд-ҳуқуқ соҳасига доир асосий қонун ва кодекслар бундан деярли 20-25 йил олдин қабул қилинган бўлиб, ҳозирги давр талабларига жавоб бермайди.

Шу сабабли парламент яқин йилларда Фуқаролик, Жиноят, Жиноят-процессуал, Жиноят-ижро, Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексларни янгитдан қабул қилиши мақсадга мувофиқдир. Бу борада, аввало, тергов ва суд амалиётига инсон ҳуқуқлари соҳасидаги илгор стандартларни жорий этишга алоҳида эътибор қаратиш керак.

Қонунчиликни янгилашдан мақсад — фақат қонун қабул қилиш эмас, аксинча, янги қонунлар эртага одамларга қандай амалий наф бериши, уларнинг ҳаётини қандай енгиллаштириши ҳақида бош қотиришдан иборат бўлмоғи лозим.

Учинчидан, ҳуқуқбузарликларнинг барвақт олдини олиш соҳасидаги ислохотларни янги босқичга кўтариш зарур.

Биз ички ишлар идоралари фаолиятини такомиллаштириш бўйича жиддий ислохотларни амалга оширмоқдамиз. Бироқ, очик тан олиш керак, ушбу идоралар ҳали халқчил тузилмага, фуқароларнинг чинаякам ҳимоячисига айлангани йўқ.

Тизимда жамоат тартибини сақлаш, жиноятларга қарши курашиш ва давлат хизматларини қўрсатиш фаолиятига доир аниқ мезонлар белгиланмаган. Шу сабабли ислохотларни давом эттириб, ички ишлар идораларини одамларимизнинг оғирини енгил қиладиган тузилмага айлантириш зарурлигини яна бир бор такрорлаш ўринли, деб биламан.

Бу масала янги парламент, хусусан, Сенат олдидаги беш йиллик вазифа бўлиб, бунинг учун барча ташкилий-ҳуқуқий асосларни яратиш ва амалий чоралар қўриш лозим.

Ички ишлар органлари учун барча даражадаги раҳбарларнинг малакасини ошириш ва мақсадли тайёрлаш тизимини ташкил этиш зарур.

Тўртинчидан, афсуски, жамиятимизда коррупция иллати ўзининг турли қўринишлари билан тараққийлашга ғов бўлмоқда.

Бу ёвуз балонинг олдини олмасак, ҳақиқий ишбилармонлик ва инвестиция муҳитини ярати бўлмайди, умуман, жамиятнинг бирорта тармоғи ривожланмайди.

Тадбиркорлар ҳанузгача ер ажратиш, кадастр, қурилиш, лицензия, боғжона, банк, давлат харидлари каби соҳаларда коррупцияга дуч келаётганини Президент номига келиб тушаётган қўллаб қўрмоқчалар ҳам, матбуот ва ижтимоий тармоқлардаги чиқишлар ҳам яққол кўрсатиб турибди.

Коррупцияга қарши курашишда аҳолининг барча қатламлари, энг яхши мутахассислар жалб қилинмас экан, жамиятимизнинг барча аъзолари, таъбир жоиз бўлса, “ҳалоллик вакцинаси” билан эмланмас экан, ўз олдимизга қўйган юксак марраларга эриша олмаимиз. Биз коррупциянинг оқибатлари билан курашишдан унинг барвақт олдини олишга ўтишимиз керак.

Ана шу вазифалар ижросини тизимли ташкил этиш мақсадида парламент ва Президентга ҳисоб берадиган, коррупцияга қарши курашишга масъул бўладиган алоҳида орган ташкил этишни таклиф этаман.

Президент администрацияси Олий Мажлис палаталарининг тегишли қўмиталари билан биргаликда уч ой мuddатда тегишли фармон лойиҳасини ишлаб чиқсин.

Бешинчидан, фуқаролик масалаларига оид қонунчиликни такомиллаштириш орқали инсон ҳуқуқларини таъминлаш борасида навбатдаги муҳим қадам қўйиш зарурлигини ҳаётнинг ўзи тақозо этмоқда.

Айниқса, мамлакатимизда узоқ вақтдан бери яшаб келаётган, лекин Ўзбекистон фуқароси деган ҳуқуқий мақомга эга бўла олмаётган минглаб юртдошларимизнинг ана шу муаммосини қонуний ҳал этиш бўйича ташкилий-ҳуқуқий чораларни қўриш вақти келди, деб ўйлайман. Хусусан, 1995 йилгача Ўзбекистонга келган ва шундан буён истиқомат қиладиган шахсларга Ўзбекистон Республикаси фуқаролиги автоматик тарзда берилиши даркор. Шу тарика 50 мингга яқин юртдошларимизнинг фуқаролик билан боғлиқ узоқ йиллардан буён ечилмасдан келаётган муаммолари ҳал этилади.

Вазирлар Маҳкамаси бу масалани Олий Мажлис Қонунчилик палатаси билан ҳамкорликда қўриб чиқиб, жорий йил 1 майга қадар тегишли қонун лойиҳаларини тақдим этиши лозим.

Хурматли анжуман иштирокчилари! Биз жамиятда миллатлараро тотувлик, диний бағрикенглик муҳитини мустаҳкамлаш борасидаги ишларни изчил давом эттирамиз. Бу борада 30 июль – “Халқаро дўстлик куни” муносабати билан юртимизда биринчи марта “Дўстлик ҳафталиги”ни ва “Дўстлик” халқаро форум-фестивалини ўтказишни таклиф этаман.

Мамлакатимизда **“жаҳолатга қарши – маърифат”** деган эзгу ғоя асосида ислом динининг инсонпарварлик моҳиятини, тинчлик ва дўст-

лик каби олижаноб мақсадларга хизмат қилишни тарғиб этиш кун тартибимиздаги доимий масалалардан бири бўлиб қолади.

Жорий йилда ҳадис илмининг султон Имом Бухорий, калом илми асосчиси Абу Мансур Мо-туридий ва унинг давомчиси Абу Муин Наса-фийнинг ҳаёти, илмий меросига бағишланган ҳамда диний бағрикенглик мавзуларида халқаро илмий-амалий конференциялар ва бошқа тадбирлар ташкил этилади.

Имом Бухорий бобомизнинг Самарқанддаги ёдгорлик мажмуасини бу мўътабар зотнинг му-сулмон дунёсидаги улуг мақомига мос равишда мутлақо янги лойиҳа асосида қайта барпо этиш ишларини ҳам бошлаймиз. Шунингдек, буюк аллома Баҳовуддин Нақшбанд бобомизнинг 700 йиллик таваллуд айёмини юқори савияда ўтказишимиз керак.

Сизларга маълумки, кейинги йилларда юр-тимизда олиб борилаётган инсонпарвар сиё-сат туфайли тўғри йўлдан адашган, биллиб-билмай хатога қўл урган фуқароларни соғлом ҳаётга қайтариш бўйича муҳим ишлар амалга оширилмоқда. Жорий йилда ҳам диний экстремистик йўлга кириб қолганидан чин дилдан пушаймон бўлган шахсларнинг ижтимоий-маиший муаммоларини аниқлаш ва ҳал этиш, уларни жамиятга мослаштириш бўйича ишлар давом эттирилади.

Жаҳонда шиддат билан ўзгараётган нотинч ва мураккаб вазият, турли моҳаролар жона-жон Ватанимиз хавфсизлигини, эл-юртимизнинг осойишта ҳаётини таъминлаш ҳамда мавжуд таҳдид ва хатарларга муносиб жавоб беришга доим тайёр туришимизни тақозо этмоқда.

Президент ҳузуридаги Хавфсизлик кенгаши-нинг яқинда ўтказилган мақомига мос равишдаги устувор вазифалар ва амалий чора-тадбир-ларни белгилаб олдик. Қуролли Кучларимиз ушбу вазифаларни самарали адо этади, деб ишонаман.

Биз Ўзбекистон ташқи сиёсатини фаол-лаштириш юзасидан бошлаган кенг қўламли ишларни, миллий манфаатларимизга жавоб берадиган, очик, прагматик ва чуқур ўйланган ташқи сиёсат йўлини давом эттирамиз. Олис ва яқиндаги барча давлатлар билан ҳамкорлик алоқаларини, узоқ мuddатли ва кўпқиррали ше-рикликни янада кучайтирамиз.

Бу борада қуйидаги устувор жиҳатларга сиз-ларнинг диққатингизни қаратмоқчиман.

Биринчи. Марказий Осиё минтақасидаги мамлакатлар билан барча соҳаларда ўзаро дўстлик, яхши қўшничилик ва стратегик ше-риклик руҳидаги муносабатларни мазмун ва сифат жиҳатдан янги босқичга олиб чиқиши-миз зарур.

Иккинчи. Россия Федерацияси, Хитой Халқ Республикаси, Америка Қўшма Штат-лари, Япония, Жанубий Корея, Туркия, Бир-лашган Араб Амириклари, Европа Иттифоқи ва Осиё мамлакатлари билан сиёсий, савдо-иқтисодий, инвестициявий, транспорт-комму-никация ва маданий-гуманитар алоқаларни янада ривожлантиришга алоҳида аҳамият берамиз.

Учинчи. Бирлашган Миллатлар Ташки-лоти, Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилоти, Ислом ҳамкорлик ташкилоти, Туркий кенгаш ва бошқа нуфузли халқаро ташкилотлар доирасида қўптомонлама ҳамкорлиқни жадаллаштиришни давом эт-тиришимиз зарур.

Орол муаммосини ҳал этишда халқаро ҳам-корлиқни кучайтириш мақсадида Бирлашган Миллатлар Ташки

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлисга Мурожаатномаси

Бошланиши 1-2-3-4 бетда

Бундан ташқари, жорий йилда Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги, Марказий Осиё, Европа Иттифоқи ва Осиё мамлакатлари билан олий даражадаги икки томонлама ва кўп-томонлама тадбирлар ўтказилиши кутилмоқда. Ташрифлар доирасида мамлакатимиз манфаатларига хизмат қиладиган истиқболли лойиҳалар ва дастурлар қабул қилиниши кўзда тутилган.

Фурсатдан фойдаланиб, Ўзбекистон Республикаси билан ҳамкорликни мустаҳкамлашга муносиб ҳисса қўшиб келаётган мамлакатимиздаги хорижий дипломатик корпус ва халқаро ташкилотлар вакилларига ўзимнинг чуқур миннатдорчилигимни билдираман.

Хурматли ватандошлар, азиз меҳмонлар! 2020 йилда Иккинчи жаҳон урушида қозонилган Ғалабанинг 75 йиллиги халқаро миқёсда кенг нишонланади.

Бизнинг мард, енгилмас ва олижаноб халқимиз буюк Ғалабани таъминлашга бекиёс ҳисса қўшгани билан барчамиз ҳақли равишда фахрланамиз. Бу қонли урушда жами 1,5 миллиондан зиёд Ўзбекистон фарзандлари тинчлик ва озодлик учун мардона жанг қилгани, уларнинг ҳар уч нафаридан бири ўз яқинлари бағрига қайтмагани, эл-юртимизнинг фронт ортида кўрсатган жасоратини халқимиз ҳеч қачон унутмайди.

Биз уруш ва фронт орти фахрийларини фақатгина байрамларда эмас, балки доимо эъзозлаб, ардоқлашимиз, уларнинг соғлиги ҳақида ҳар кун, ҳар соатда ўйлашимиз лозим. Жорий йилда уларга ҳар томонлама

эътибор янада кучайтирилади. Жумладан, мамлакатимизнинг энг яхши санаторийларида уларнинг саломатлигини мустаҳкамлаш учун қулай шароитлар яратамиз.

Уруш йилларида халқимиз кўрсатган ҳақиқий жасорат ва матонатни кино, театр санъати, бадиий-публицистик асарлар, илмий тадқиқотлар орқали кўрсатиш, аҳоли, айниқса, ёшларимизга таъсирчан тарзда етказиш бўйича катта ишлар олиб борилмоқда. Хусусан, Тошкент шаҳрининг Олмасор туманида муҳташам "Ғалаба боғи" бунёд этилмоқда.

Бир сўз билан айтганда, Хотира ва қадрлаш кунни ва Ғалабанинг 75 йиллигини ҳар томонлама муносиб ва юқори савияда нишонлаш учун тайёргарлик ишларини пухта ташкил этишимиз керак.

Муҳтарам юртдошлар!

Биз бундан уч йил олдин мамлакатимиз тараққиётини янги босқичга кўтариш мақсадида буюк ишларни бошлаганимиз. Халқимизнинг ақл-заковати, куч-қудрати ва салоҳиятига таяниб, биз бу йўлда дастлабки, лекин ўта муҳим ва салмоқли натижаларга эришмоқдамиз. Энди ана шу ютуқларимизни мустаҳкамлаб, янада дадил ва улкан қадамлар ташлашимиз шарт. Чунки юртимиздаги ислохот ва ўзгаришлар жараёни ортага қайтмайдиган тус олиб, ҳал қилувчи паллага кирмоқда.

Натижадорлик ҳаммамиз учун бош талаб, асосий мезонга айланмоқда. Бу борада 2020 йил барчамиз учун алоҳида синов ва масъулият йили бўлади. Энди кечаги ютуқ ва марралар, бизни сира қониқтирмайди. Нега деганда, бугунги Ўзбекистон кечаги Ўзбекистон эмас. Бугунги халқимиз ҳам, кечаги халқ эмас.

Амалий натижа билан мустаҳкамланган, ўз меваси, ҳосилини бераётган ислохот одамларнинг қалбига, юрагига тез кириб боради. Ва бундай ислохотни, бундай шиддатли жараёни ҳеч ким, ҳеч қандай куч тўхтата олмайди.

Энг муҳими, ислохотларимиз самарасини юртимизда яшаётган ҳар бир инсон, ҳар бир оила бугун ўз ҳаётида ҳис этиши керак. Бунинг учун барча бўғиндаги раҳбарлар фойзалар, рақамлар, қозоннинг ортидан қувмасдан, ҳар бир фуқаро учун, унинг ҳаётий манфаатларини таъминлаш учун ишлаши шарт. Шунда нуроний кексаларимиз, муҳтарам отахон ва онахонларимиз, хурматли аёлларимиз, азиз фарзандларимиз, жажжи набираларимиз, кўпмиллатли бутун халқимиз биздан рози бўлади.

Бугунги Мурожаатномада баён қилинган ҳар бир мақсад ва вазифага, уларни амалга оширишга айнан шу нуқтаи назардан ёндашсак, ҳар томонлама тўғри бўлади.

Вазирлар Маҳкамаси ҳудуд раҳбарлари билан биргаликда Мурожаатномада белгилаб берилган барча вазифалар ижросини сўзсиз таъминлаб, ҳар чорада Олий Мажлис олдида ҳисобот бериши зарур.

Президент Администрацияси ва ҳукумат Олий Мажлис палаталари билан биргаликда 20 кун муддатда 2020 йилга мўлжалланган давлат дастури лойиҳасини пухта тайёрлаб, тасдиқлаш учун киритсин.

Шу ўринда яна бир муҳим масалага алоҳида эътиборингизни қаратмоқчиман.

Ўтган 3 йил мобайнида Ўзбекистонда сўз эркинлигини таъминлаш, оммавий ахборот воситаларини ҳар томонлама ривожлантириш, журналист ва блогерларнинг эркин фаолият юритиши ва ижод қилишлари учун ҳуқуқий асослар ва кенг имкониятлар яратилди. Бундан кейин ҳам "тўртинчи ҳокимият" вакилларининг эркин ва холис фаолият юритишлари, мамлакатимизда амалга оширилаётган жадал ислохотларни халқимиз ва халқаро ҳамжамият учун очик-ойдин ёритишлари учун барча шарт-шароитларни яратамиз.

Жойлардаги муаммо ва камчиликларни рўй-роост очиб бериш, уларни ҳаққоний ёритишларида мен профессионал журналистларни ҳам-иша ва ҳар томонлама қўллаб-қувватлашга тайёрман.

Азиз дўстлар! Имом Бухорий бобомиз ўз китобларида келтирган муборак ҳадисда айтилганидек, **"Барча амаллар ниятга қараб бўлади"**.

Дарҳақиқат, пок ниятлар билан бошланган хайрли ишлар, албатта ижобат бўлади.

Бугун биз ҳам танти, сабр-қаноатли ва меҳнаткаш халқимиз билан бирга улуг мақсадларни белгилаб, маррани баянлаб олмоқдамиз.

Олдинда бизни улкан вазифалар, катта имкониятлар кутмоқда.

Бир ҳақиқатни ҳеч қачон унутмайлик: биз буюк тарих, буюк давлат, буюк маданият яратган халқимиз. Биз — ҳеч қачон меҳнатдан қочмайдиган, қийинчиликдан қўрқмайдиган, адолатни қадрлайдиган, азму шижоатли, буюк халқимиз. Барчамиз бир тану бир жон бўлиб, яқдил ва аҳил бўлиб ҳаракат қилсак, ҳалол-пок бўлиб, яхши ният билан меҳнат қилсак, ҳар қандай марраларни эгаллашга, бошқача айтганда, тарихимизнинг янги саҳифасини яратишга қодир халқимиз. Бу йўлда қандай қийинчилик ва машаққатлар бўлмасин, барчасини мардона енгиб ўтишга тайёримиз. Бундай эзгу ишларда бизга Яратганинг ўзи, буюк аждодларимизнинг пок руҳлари мададкор бўлади, деб ишонаман.

Мен сизларнинг тимсолингизда, бутун халқимиз, навқирон ўғил-қизларимиз тимсолида олдимизга қўйган оламшумул мақсадлар йўлида ўзини аямасдан, фидокорона меҳнат қилаётган, қалбимга яқин, самимий инсонларни кўраман. Бугунги Мурожаатномада белгилаб берилган устувор мақсад ва вазифаларни амалга оширишда, аввало, меҳнаткаш ва бағрикенг халқимизга ҳамда унинг муносиб вакиллари бўлган сизларга ишонаман ва таянаман.

Яна бир бор барчангизга сийҳат-саломатлик, чексиз куч-ғайрат, ютуқ ва омадлар, оилавий бахт ва саодат тилайман!

Доимо соғ-омон бўлинг! Катта раҳмат сизларга!

Президент Мурожаатномаси янги Ўзбекистон учун янги вазифаларни белгилаб берди

Жорий йилнинг январь ойи мамлакатимиз ҳаётида муҳим сиёсий воқеаларга бой бўлди. Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлис Сенати ва Қонунчилик Палатасига Мурожаатномаси янги Ўзбекистонни шакллантиришга қаратилган демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш, халқимизни эзгу ташаббуслар атрофида бирлаштириш, фуқароларнинг ватанпарварлик кайфиятини юқори даражага кўтаришда муҳим аҳамият касб этади. Президент Мурожаатномаси — давлат раҳбарининг халққа тўғрироқ мурожаат қилишининг муҳим шакли бўлиб, унинг давлат ички ва ташқи сиёсатини шакллантириш ва амалга оширишда фаол иштирокини таъминлашнинг асосий шартидир. Олиб борилаётган ислохотлар суд ҳокимиятининг мустақиллигини таъминлаш, мулк ҳуқуқларининг дахлсизлигини кафолатлаш, фуқароларнинг ижтимоий ҳимоясини қучайтириш ва ҳуқуқни муҳофаза қилиш тизимини тубдан такомиллаштиришда муҳим омил бўлмоқда. "Янги Ўзбекистон" газетаси мухбирлари тадбирда қатнашиб, иштирокчиларнинг кўтарилган масалалар, белгилаб берилган вазифаларнинг мазмун-моҳияти, уларнинг ижросини таъминлаш юзасидан фикрлари билан қизиқди.

Танзила НОРБОВА,
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати Раиси:

— Муҳтарам Президентимизнинг Олий Мажлисга йўллаган Мурожаатномасини бутун халқимиз, хусусан, парламент аъзолари катта ҳаяжон ва диққат билан эшитди. Бундай мурожаат учинчи марта йўллаётган бўлса-да, бу йилги алоҳида аҳамиятга эгалиги билан ажралиб туради. Чунки Ўзбекистонимиз ўз тараққиёт йўлининг энг долзарб палласига кирмоқда. Бу гал уч йил давомида барча соҳаларда ўтказилган ислохотларнинг қисман якуни, сарҳисоби ҳам қилинди. Айниқса, 2019 йилда иқтисодий-ижтимоий ва маданий-маърифий йўналишлардаги саъй-ҳаракатларга қисқача яқун ясалди.

Мурожаатномада Президентимиз томонидан тараққиётимизнинг янги босқичи йўналишлари аниқ белгилаб берилди. Демократик ислохотлар йўли биз учун яқинроқ ва тўғри йўл экани алоҳида таъкидланди.

Ана шу ислохотларнинг узвий

давоми сифатида йил номи ҳам эълон қилинди — "Илм, маърифат ва рақамли иқтисодиётни ривожлантириш йили". Бундан қўзланган мақсад — иқтисодиётимизни жадал ривожлантириш ва унга инвестицияларни фаол жалб қилишдир.

Ҳақиқатан ҳам юртимизда сўнгги 3 йилдан бери аҳолининг муаммоларини ҳал қилишга катта эътибор берилляпти, фуқароларнинг талаб ва истаклари асосида давлат дастурлари қабул қилинмоқда. Шу нуқтаи назардан, ижтимоий ислохотлар бундан буюн устувор аҳамият касб этиши бугунги Мурожаатномада ўз тасдиғини топди. Чунки ижтимоий соҳадаги ислохотлар деганда, аввало, илм, маърифатни ривожлантириш, мактабга таълим ва мактаб таълимини ривожлантириш масалалари ҳамда ёшларимизнинг олий таълимига бўлган эҳтиёжини қондириш каби йўналишлардаги саъй-ҳара-



катлар кўз ўнгимизда жонланди.

Мурожаатномада қўллаб-йўналишларга доир аниқ тақлиф ва вазифалар илгари сурилди. Одамларимизни қийнаётган муаммоларга тўлиқ жавоб берилди. Президентимиз томонидан бу борада қандай қонунлар яратиш зарурлиги ҳақида ҳам аниқ фикрлар билдирилди. Илгари сурилган бундай фикрларнинг қонуний асосларини яратиш парламент олдидаги устувор вазифалардан ҳисобланади. Ушбу масалаларнинг аксарияти бўйича қонунларимиз ҳамда ишлаш механизмининг такомиллаштирилиши, жамоатчилигимизни бу ишларга кенг жалб қилишимиз керак бўлади.



Жамшид ХОДЖАЕВ,
Қишлоқ хўжалиги вазири:

олдимизда турган устувор вазифаларни яна бир қарра аниқлаб олдик. Президентимизнинг пахта ва галла етиштиришга давлат буюртмаси амалиётдан буткул воз кечиб, бу борада эркин бозор муносабатларига босқичма-босқич ўтиш, аграр тизимнинг барча соҳаларига кам фойзлик кредитлар бериш тажрибаси жорий қилиниши ҳақидаги сўзлари деҳқон ва фермер хўжалиқлари вакилларининг кўнглидаги гап бўлди.

Бу йўналишда ҳали қиладиган ишларимиз кўп. Деҳқон ва фермер хўжалиқларини қўллаб-қувватлаш ҳамда уларга хизмат кўрсатиш кўшма-қўшма кенгайтиришга катта эътибор қаратишимиз керак. Давлатимиз раҳбари томонидан 2020 йил-

га "Илм, маърифат ва рақамли иқтисодиётни ривожлантириш йили" деб ном берилгани бизнинг соҳада ҳам муҳим аҳамият касб этади. Мамлакатимизда етиштирилаётган қишлоқ хўжалиги маҳсулотларининг дунё бозорига чиқиши бевосита инновация билан боғлиқ. Илмсиз, маърифатсиз бу соҳада ҳам туб бурилишга, юқори самарадорликка эришиб бўлмайди.

Олдимизда қишлоқ хўжалигини рақамлаштириш билан боғлиқ жуда кўп вазифалар турибди. 2020 йил охиригача қишлоқ хўжалигини рақамлаштириш, сунъий йўлдош маълумотларидан фойдаланиш орқали ернинг унумдорлигини ошириш кўзда тутилган.

Хулоса қилиб айтадиган бўлсам, галдаги вазифамиз Мурожаатномада қўйилган талабларни тўла амалга оширишдан иборат.

Нурдинжон ИСМОИЛОВ,
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси
Қонунчилик палатаси Спикери:



— Бугун тарихий кун. Яъни, халқимиз, бутун жамият кутган воқеа — Президентимизнинг Олий Мажлис палаталарига Мурожаатномасини эшитди. Маърузанинг бошидаёқ давлатимиз раҳбари бир гоёни илгари сурдилар — "Бундан кейин жамият мамлакатимиздаги ҳамма ислохотларнинг асосчиси бўлади".

Мурожаатнома давомида давлатимиз раҳбари томонидан айтилган ҳамма тақлиф, тасвия, хулосалар мана шу гоёга уйғунлигининг гувоҳи бўлди. Давлат бошқарув тизимини янада такомиллаштириш масалаларига алоҳида эътибор берилди. Яъни, бундан кейин давлат идоралари фақат

халқ учун, халқнинг манфаати учун ишлаши тўғрисидаги принципиал масалаларни бирма-бир санаб ўтдилар. Иқтисодиёт соҳасидаги, айниқса тадбиркорларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, уларга кенгрок имконият яратиш, ижтимоий ҳимоя масалаларида битта гоё, яъни бутун халқнинг манфаати-дан келиб чиқиб, давлат идоралари ўз иш услубини олиб бориши керак, деган мақсад мумкин.

2020 йил — Илм-маърифат ва рақамли иқтисодиётни ривожлантириш йили, деб эълон қилинди. Олдимизга қўйилган бундай улкан мақсадларга эришиш учун илм-маърифатни кучайтириш, ахборот технологияларини ривожлантириш муҳим вазифа ҳисобланади. Бу борада парламент олдида ҳам катта вазифалар қўйилади. Президентимизнинг бу сафарги Мурожаатномасининг ўзига хослиги шундан иборатки, янги демократик сайловлардан кейин шаклланган парламентга йўлланди.

Қўйи палатамиз Мурожаатномада белгилаб берилган вазифалар асосида ўз йўналишларини белгилаб олади.

Гулистон АННАҚИЛИЧЕВА,
"Қорақалпоғистон адабиёти" газетаси бош муҳаррири,
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати аъзоси:



— Мана, уч йилдирки, давлатимиз раҳбари Олий Мажлисга Мурожаатнома йўлламоқда. Бу нафақат сенатор ва депутатларни, балки бутун халқимизни янги-янги марраларга қақирадиган миллий даъват бўлиб янграмоқда. Халқимизнинг кўнглидаги эзгу орзу-интилишларнинг яққол ифодаси бўлмоқда. Мурожаатномадаги ҳар бир фикр, гоё ва ташаббусни диққат билан тинглаб, беихтиёр Президентимизнинг биринчи Мурожаатномаси ҳақида ўйладим. Ўшанда Шавкат Мирзиёев, уйғоняпмизми, онгу тафаккуримиз қандай ўсапти, деган эдилар. Иккинчи Мурожаатномада олдимизга катта вазифалар қўйилган эди. Мана, бугун эса мамлакатимизда уч йил давомида амалга оширилган сиёсий, ижтимоий-иқтисодий соҳалардаги қатор ютуқлар тилга олинди. Мурожаатномани тинглар эканман, халқимиз нимани хоҳлаётган бўлса, қандай муаммо ва масалани кўтариб чиққан бўлса, барчасининг ечими ўз аксини топаётганига яна бир бор ишонч ҳосил қилдим.

Йиллар давомида Ўзбекистон Республикаси фуқаролигини ололмай юрган фуқароларимизнинг муаммолари ўз ечимини топгани — бу тўғри ва ҳаққоний, адолатли сиёсат натижаси эмасми? "Қамбағалчилик" деган сўз илгари бизда тилга олинмаган эди. Бугун аҳолиимизнинг 10–15 фоизи ана шу тоифадаги одамлар экани айтилди. Давлатимиз раҳбари уларнинг оғирини енгил қилиш, тадбиркорликка жалб этиш бўйича муҳим вазифаларни аниқ белгилаб берди.

Ҳаққоний, адолатли сиёсат натижаси эмасми?

"Қамбағалчилик" деган сўз илгари бизда тилга олинмаган эди. Бугун аҳолиимизнинг 10–15 фоизи ана шу тоифадаги одамлар экани айтилди. Давлатимиз раҳбари уларнинг оғирини енгил қилиш, тадбиркорликка жалб этиш бўйича муҳим вазифаларни аниқ белгилаб берди.

Яна бир ташаббус мени, айниқса, қувонтирди. Президентимизнинг Қорақалпоғистонда ёшларнинг ташаббуслари, уларнинг ёниб турган қўзлариди шижоатдан бутун Ўзбекистон ёшлари ўрнак олиши кераклигини таъкидлагани, ўйлайманки, минглаб, миллионлаб ўғил-қизларимизни эзгу ҳаракатга ундайди, уларга куч-ғайрат манбаи бўлиб хизмат қилади.

Иброҳим АБДУРАҲМОНОВ,
инновацион ривожланиш вазири:



— Давлатимиз раҳбари мамлакатимизда илм-фани ривожлантиришга, айниқса, аниқ ва табиий фанларни чуқурлаштириб ўқитишга уруғ бергани бежиз эмас. Чунки юртимиздан бу фанлар ривожига салмоқли ҳисса қўшган алломулар етишиб чиққан. Биргина улуг бобомиз ал Хоразмий ноъ рақамини қашф этмаганди бугун ахборот технологияларини мутлақо тасаввур этиб бўлмасди.

Ўзбекистоннинг табиий ресурсларга бой мамлакат экани барчага маълум. Шу боис Президентимиз геология фанига доир фундаментал тадқиқотларни ривожлантиришга катта эътибор қаратди. Бу йўналишда олдимизда катта вазифалар турганини юракдан ҳис этишимиз.

Юртимизда математиклар, машҳур геологлар мактаби мавжуд. Шу мактаблардан чиққан авлодлар фаол ишланишда. Уларга муносиб шароит яратиб, кимё-биология соҳасида ўзгаришлар яшаш, соҳанинг рақамли технология, янги инновациялар билан интеграциялашувини таъминлаш Ўзбекистондаги кейинги ўйилликдаги истиқболни белгилаб беради.

Бугун дунёда сунъий интеллектни қўллаш борасида салмоқли ишлар амалга оширилляпти. Математикларимиз, информатикларимиз билан мана шу йўналишда Ўзбекистоннинг ўрнини кўрсатиб бериш диққатимиз марказида бўлади.

Инновацион ривожланиш йўналишида қатор мезърий ҳужжатларни ишлаб чиқиш олдимизга вазифа қилиб қўйилди. Жумладан, "Инновацион фаолият тўғрисида"ги қонун лойиҳаси устида ишлаймиз. Шунингдек, "Стартаплар тўғрисида"ги қонунни ишлаб чиқиш бўйича ҳам изчил ишланишда.

Ёшларимиз бугун илмнинг натижасини тўғридан-тўғри пулга айлантиряпти. Бунга шароит яратиб беришимиз керак. Инновация деган ўзи шу — илм натижаларини пулга айлантириш, иқтисодиётни тараққий эттиришга йўналтиришдир. Ўйлайманки, бу саъй-ҳаракатларимиз юртимизни чинакам Янги Ўзбекистон сифатида намоён этадиган катта-катта ютуқларга йўл очади. Президентимиз таъкидлаганидек, бу — машаққатли йўл, маррага етиш осон бўлмайди. Лекин бугун жипслашмасак, ўрганмасак, изланмасак, ҳеч нарсага эришолмаймиз.

Йилнинг бошида бундай катта кўрсатмалар берилиши, маррани баянлаб олишимиз йилни яхши аянашшимизга рағбат бериши, шубҳасиз. Энг катта ютуғимиз шуки, ҳали умуман очилмаган қирраларимиз кўп. Орқамизда катта куч — ёшлар турибди. Мана шу қудратли кучдан унутили фойдаланиш ҳақида жиддий ўйлаб кўришимиз керак.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
ФАРМОНИ

Ўзбекистон Республикасида жисмоний тарбия ва спортни янада такомиллаштириш ва оммалаштириш чора-тадбирлари тўғрисида

 Бошланиши 1-бетда

жойларда ёшлар орасидан иқтидорли спортчиларни танлаб олиш (селекция) нинг самарали ва шаффоф **тўрт босқичли** – ташкилот-туман (шаҳар)-худуд-республика **тизимини** ишлаб чиқиш ва жорий этиш;

Ўзбекистон Республикаси Жисмоний тарбия ва спорт вазирлиги тизимидаги спорт мактаблари ўқувчи-спортчилари ўртасида **“Болалар спорт уйинлари”**ни ўтказиш орқали иқтидорли спортчиларни аниқлаш ва ёшлар терма жамоаларига захира яратиш ҳамда олий таълим муассасалари талабалари ўртасида **“Талабалар спорт уйинлари”**ни ташкил этиш натижа-сида талабаларни спорт билан мунтазам шугулланишга жалб этиш;

аҳолининг кенг қатламлари, жумладан, умумтаълим мактаби ўқувчилари, профессионал ва олий таълим муассасалари ўқувчи ва талабалари ўртасида жисмоний тарбияни оммалаштириш, улар орасида иқтидорлиларни аниқлаш мақсадида **“Умумтаълим мактаб спорти”** фестивали, **“Жисмоний тайёргарлик ривожланган муассаса”** кўрик-танловини босқичма-босқич (туман/шаҳар, худуд, республика) ўтказиш тизимини ишлаб чиқиш ва **жисмоний тайёргарлик даражаси ривожланган энг яхши умумтаълим мактаби, профессионал ва олий таълим муассасаси номинатсиясини** жорий этиш;

2020 йилдан бошлаб спорт соҳасида **“Tashkent Marathon”** халқаро марафони, **“Save Aral”** халқаро экомарафони, **авторалли ва мотокросс спорт мусобақаларини** тизимли ўтказиш орқали спорт туризмини ривожлантириш;

аҳолининг барча қатламлари ўртасида **“Жисмоний тайёргарлик даражаси”** синовларини ўтказишни жорий этиш;

спорт турлари бўйича терма жамоалар **спортчилари учун илмий-комплекс лабораториялар** ташкил этиш, тайёргарлик жараёнига илгор инновацион технологияларни жорий этиш ҳамда спорт соҳасида самарали тиббий ва фармакологик таъминотни йўлга қўйиш;

спорт турлари бўйича 18 ёшгача бўлган худудий терма жамоа аъзоларини худудий болалар кўп тармоқли тиббиёт марказларининг ўсимлар бўлимларида ва ундан қатна ёшдаги худудий терма жамоа аъзоларини туман (шаҳар) кўп тармоқли марказий поликлиникаларида мунтазам равишда **чуқурлаштирилган тиббий кўридан** ўтказиб бориш механизмиди жорий этиш;

2020 йил 1 февралдан бошлаб босқичма-босқич олимпия спорт турлари бўйича республика спорт мусобақаларида **допинг-тест намуналарини олиш** тизимини жорий этиш;

қишки Олимпия спорт турлари инфратузилмасини яратиш, ушбу спорт турларини оммавийлаштириш орқали профессионал спортчиларни тайёрлаш тизимини йўлга қўйиш;

Ўзбекистон спорт делегацияларини нуфузли спорт мусобақаларига тизимли тайёрлаш бўйича Тошкент вилояти, Бўстонлик туманида **Олимпия тайёргарлик марказини** ташкил этиш;

хорижлик спортчи ва мухлисларни кенг жалб қилиш ҳамда спорт инфратузилмасидан самарали фойдаланиш мақсадида **“хоспитализи хизматлари”**ни йўлга қўйиш, **“Sport Visa”** қўшимча (электрон бўлмаган) кириш визасини жорий этиш;

спорт соҳасида хусусий сектор иштирокини ошириш, шу жумладан, спорт ташкилотларида давлат улущини камайитиш бўйича зарур чоралар белгилаш;

спорт лотереяларини ташкил этиш орқали спортни қўшимча молиялаштириш тизимини кенгайтириш;

хуқуқни муҳофаза қилиш органлари ва Қўролчи Кучлар тизимидаги таълим муассасалари, жумладан, “Темурубкел мактаби” ўқувчи-талабалари учун **“Армия уйинлари”** дастурига қиритилган спорт турлари бўйича факультатив машғулотлар ва тўғарақлар фаолиятини йўлга қўйиш;

жисмоний тарбия-соғломлаштириш, спорт иншоотлари ва муассасаларининг бошқарув тизимига замонавий ахборот-коммуникация технологияларини кенг жорий этиш, жумладан, **“Sport.uz”** ахборот тизими орқали спорт иншоотларининг телекоммуникация тармоқларига уланганини таъминлаш;

миллий спорт турларини ривожлантириш ва оммавийлигини ошириш, уларни **Осиё ва Олимпия уйинлари дастурларига** киритиш бўйича тизимли чора-тадбирларни амалга ошириш.

2. Қуйидагилар:

Ўзбекистон Республикасида жисмоний тарбия ва спортни 2025 йилгача ривожлантириш концепцияси (кейинги ўринларда – Концепция) 1-иловага мувофиқ;

Ўзбекистон Республикасида жисмоний тарбия ва спортни 2025 йилгача ривожлантириш концепциясининг мақсади қўрсаткичлари 2-иловага мувофиқ;

Ўзбекистон Республикасида жисмоний тарбия ва спортни 2025 йилгача ривожлантириш концепциясининг 2020 йилда амалга ошириш бўйича **“Йул харитаси”** 3-иловага мувофиқ;

Республика туман (шаҳар)ларни устувор, **истикболдаги, ривожла-**

наётган спорт турларига ихтисослаштириш рўйхати 4-иловага мувофиқ тасдиқлансин.

Белгилансинки, Концепцияда назарда тутилган мақсадли курсаткичлар ва асосий йўналишлар ҳар йили Ўзбекистон Республикаси Жисмоний тарбия ва спорт вазирлигининг асосланган ҳисоб-китобларига асосан, шунингдек, ушбу тадбирларни молиялаштириш учун ажратилган бюджет маблағлари доирасида Вазирлар Маҳкамаси томонидан тасдиқланадиган **“Йул харитаси”** орқали босқичма-босқич амалга оширилади.

3. Шундай тартиб ўрнатилсинки, унга мувофиқ:

ҳар йили 1 ноябрга қадар келгуси йил учун **спорт ва оммавий жисмоний тарбия тадбирларининг республика календарь режаси** (кейинги ўринларда – республика календарь режаси) спорт турлари бўйича федерациялар (уюшмалар) тақдимномаси асосида Ўзбекистон Республикаси Жисмоний тарбия ва спорт вазирлиги томонидан шакллантирилади ва Вазирлар Маҳкамасига тасдиқлаш учун киритилади;

республика календарь режасида белгиланган харажатлар таркибида **Ўзбекистон Миллий Олимпия қўмитаси, спорт турлари бўйича федерациялар (уюшмалар)нинг** фаолияти билан боғлиқ харажатлар, шунингдек, спортчиларни сугурта-лаш харажатлари назарда тутилади;

тасдиқланган республика календарь режасига асосан худудий ҳамда туман (шаҳар) спорт ва оммавий жисмоний тарбия тадбирларининг календарь режалари тегишли равишда Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар, Тошкент шаҳар ва туман (шаҳар) ҳокимликлари томонидан **ҳар йили 1 декабрга қадар тасдиқланади;**

спортчи ёшларни саралаш ва катта спортга иқтидорли спортчиларни танлаб олиш (селекция), спорт заҳирасини шакллантириш тизимини йўлга қўйиш, ёшлар орасида спортни оммалаштиришда юқори натижаларга эришиш мақсадида худудларнинг ўзига хос хусусиятлари, аҳолининг қизиқиши ва ҳоҳиш-истакларидан келиб чиқиб, **умумтаълим мактаблари олий таълим муассасалари камида биттадан устувор, истиқболдаги, ривожланаётган, шу жумладан, миллий спорт турларига ихтисослаштирилади;** **ички ишлар органлари профилактика (катта) инспекторларининг жамоат тартибини сақлаш бўйича ёрдамчилари** бириктирилган худудларда, шу жумладан, маҳалла фуқаролар йиғинларида аҳолини, айниқса, ёшларни жисмоний тарбия ва спортга жалб этиш бўйича масъул этиб белгиланади.

4. Белгилаб қўйилсинки, **Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши** раиси, вилоятлар, Тошкент шаҳар ва туман (шаҳар) ҳокимлари:

жисмоний тарбия ва спорт муассасаларини қўллаб-қувватлаш ва уларнинг иншоотлари инфратузилмасини ривожлантириш;

Қорақалпоғистон Республикасининг бюджети, вилоятлар ва Тошкент шаҳар маҳаллий бюджети, туман (шаҳар) бюджетлари даромадларининг прогноздан ошириб бажарилган қисми ҳисобидан маблағларни **худудий спорт ва оммавий жисмоний тарбия тадбирларини қўшимча молиялаштириш** учун йўналтириш;

республика спорт федерациялари (уюшмалари) билан биргаликда олий таълим муассасаларини спорт турлари бўйича ихтисослаштириш, жисмоний тарбия ва спорт билан шугулланиш учун зарур шарт-шароитлар яратиш, шунингдек, **“Жисмоний тайёргарлик даражаси” синовларини** ўтказиш, аҳоли ва ёшлар ўртасида бу борада олиб борилаётган ишлар самарадорлигини ҳар чорақда муҳокама этиб бориш;

тегишли худудда **жисмоний тарбия ва спорт соҳасини ривожлантириш** ҳамда жисмоний тарбия-соғломлаштириш ва спорт ташкилотларидаги мавжуд муаммоларни бартараф этиш бўйича масъул ҳисобланади.

5. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари, вазирлик, идора ва ташкилотлар, ўз тасарруфида бўлган ёки тегишли худудда жойлашган **очик спорт объекти**лари (стадион, футбол майдони ва бошқа спорт объекти)лари ҳамда **исти-роҳат боғларида** (хусусий тадбиркорлик субъектлари)га тегишли объектлар бундан **бадандарбия турлари билан бепул шугулланиши** учун шароит яратсин.

6. Ўзбекистон Республикаси Жисмоний тарбия ва спорт вазирлигининг: вазирлик марказий аппарати тузилмасидаги жисмоний тарбия ва спорт соҳасида мониторинг бошқармаси негизида **Ички аудит ва молиявий назорат бошқармасини** ташкил этиш;

спорт паспортини расмийлаштириш ва бериш учун йиғимни пул тўлови амалга оширилаётган кундаги базавий ҳисоблаш миқдорининг **50 фоизи миқдорид**а белгилаш;

Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ва Молия вазирлиги билан келишилган ҳолда **таълим муассасаларининг спорт иншоотларини**, уларда реконструкция қилиш, капитал таъмирлаш

ва жиҳозлаш бўйича инвестиция мажбуриятини олган ҳолда, **ўқув машғулотларидан бўш вақтда тадбиркорлик субъектларига** фойдаланишга бериш;

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги билан келишилган ҳолда **спорт лотереяларини ташкил этиш ва юридик шахслар томонидан спорт лотереяларини ўтказишдан олинган даромаднинг 10 фоизига** бўлган қисмини **бюджетдан ташқари “Спорт” махсус ҳисоб рақами** маблағларини шакллантиришнинг **қўшимча манбаси** этиб белгилаш тўғрисидаги таклифлари маъқуллансин.

7. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги Жисмоний тарбия ва спорт вазирлигининг туман ва шаҳар бўлимлари моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, тизимдаги спорт мактаблари ва коллежлари ўқув синф ва лаборатория хоналари ҳамда ётоқхоналарини жиҳозлаш учун Жисмоний тарбия ва спорт вазирлигининг бюджетдан ташқари **“Спорт” махсус ҳисоб рақамига 2020 йилда** Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджетининг қўшимча манбалари ҳисобидан **50 миллиард сўм** маблағ ажратсин.

8. Ўзбекистон Республикаси Жисмоний тарбия ва спорт вазирлиги, Инвестициялар ва ташқи савдо вазирлиги, Молия вазирлиги ҳамда “Миллий банк” АЖ жисмоний тарбия-соғломлаштириш ва спорт иншоотларини барпо этиш лойиҳаларини молиялаштириш учун **200 миллион евро, шу жумладан, 2020 йилда 50 миллион евро миқдорид**а халқаро молия инсти-тутлари ва хорижий банкларнинг **кредит маблағларини** (кейинги ўринларда – кредит маблағлари) **жалб қилсин.**

9. Белгилаб қўйилсинки, лойиҳа ташаббускорлари:

2020-2021 йилларда жисмоний тарбия-соғломлаштириш ва спорт иншоотларини барпо этиш учун ажратиладиган тижорат банкларининг суммаси **10 миллиард сўмдан**, фойз ставкаси Ўзбекистон Республикиси Марказий банкнинг қайта молиялаштириш ставкасининг **1,5 бараваридан ошмайдиган** миллий валютадagi кредитлар учун – асосий ставкадан ошадиган, лекин **8 фоиз пунктдан кўп бўлмаган қисми** Тадбиркорлик фаолиятини қўллаб-қувватлаш давлат жамғармасига томонидан қўллаб берилади;

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ушбу имтиёзлар учун зарур бўлган маблағларни Тадбиркорлик фаолиятини қўллаб-қувватлаш давлат жамғармасига белгиланган тартибда ажратсин;

кредит маблағлари жисмоний тарбия-соғломлаштириш ва спорт иншоотларини барпо этишда **инновацион технологияларга асосланган, арзон, энергия тежамкор ва тез барпо этиладиган енгил конструкция ва материаллардан** фойдаланишни назарда тутувчи намунавий лойиҳаларни амалга ошириш учун ажратилади.

Ўзбекистон Республикаси Жисмоний тарбия ва спорт вазирлиги ҳамда Қурилиш вазирлиги Халқ таълими вазирлиги, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ва бошқа маънафатдор идоралар билан биргаликда лойиҳа ташкилотларини жалб қилган ҳолда бир ой мuddатда илгор хорижий давлатлар тажрибаси, таълим муассасалари ва бошқа объектларнинг қувватли ҳамда маъзур бандда қўрсатилган талаблардан келиб чиқиб, **ҳар бир спорт турлари бўйича барпо этиладиган спорт объектиларининг намунавий лойиҳаларини** ишлаб чиқсин ва белгиланган тартибда тасдиқланишини таъминласин.

10. 2020 йилда халқаро молия институтлари ва хорижий банкларнинг кредитлари ҳисобидан республика худудларида жисмоний тарбия-соғломлаштириш ва спорт иншоотларини барпо этиш бўйича **истикболли лойиҳаларнинг йиғма қўрсаткичлари** 5-иловага мувофиқ тасдиқлансин.

11. Ўзбекистон Республикаси Жисмоний тарбия ва спорт вазирлиги Молия вазирлиги ҳамда Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги билан биргаликда уч ой мuddатда қуйидагиларни:

Ўзбекистон Республикаси Жисмоний тарбия ва спорт вазирлиги таркибидagi спорт таълими муассасаларининг штат бирикчалари доирасида спорт диетологи, спорт психологи, спорт фармакологи, массажчи ва селекция бўйича тренер лавозимлари ҳамда республика олий спорт маҳорати мактабларида **ҳар бир спорт тури бўйича бош тренер-селекционер лавозимини жорий этиш;**

спорт муассасаларининг харажатлар сметасида назарда тутилган маблағлар доирасида спорт тайёргарлигидан ўтаётган **ўқувчи-спортчилнинг спортдаги натижалари яхшилланганда** ва у бошқа юқори даражадаги спорт таълими муассасасига ўтказилганда, **уни тайёрлаган тренерга бир ойлик иш ҳақи миқдорид**а бир марталик **мукофот пули** тўлаш;

спорт мактаблари эришган натижаларига қўра улар макomini қайта кўриб чиқиш ва белгилаш тартибиди назарда тутувчи **Ҳукумат қарори** лойиҳасини Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасига киритсин.

12. Ўзбекистон Республикаси Жисмоний тарбия ва спорт вазирлиги, Халқ таълими вазирлиги, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, Молия вазирлигининг 2020 йил 1 февралдан бошлаб спорт соҳасидаги ютуқларни муносиб равишда

рағбатлантиришни назарда тутувчи қуйидаги таклифларига розилик берилсин:

а) олимпия ва паралимпия спорт турлари бўйича Олимпия ва Паралимпия ҳамда Осиё ва Парасоёё уйинлари, жаҳон, Осиё ва республика чемпионатларида охириги уч йилда голиб ва совриндор (1-3-ўрин) бўлган спортчи-ўқувчиларни Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджети маблағлари ҳисобидан молиялаштириладиган олий таълим муассасаларига (тиб-биёт йўналишидан ташқари) **қўшимча давлат гранти асосида имтиҳон синовларисиз қабул қилиш;**

б) **“Болалар спорт уйинлари”**нинг жамоавий уйин турлари бўйича республика босқичи:

голибларига (1-ўрин) олий таълим муассасаларига кириш имтиҳонларида соҳа бўйича мутахассислик фанидан **максимал балл олиш ҳуқуқини** берувчи, уч йил мuddат давомида амал қилувчи **сертификат** тақдим қилиш;

голиб ва совриндорларни (1-3 ўрин) тайёрлаган жисмоний тарбия фани ўқитувчиларини республика календарь режасида назарда тутилган маблағлар ҳисобидан эгаллаган **1-ўрин учун меҳнатга ҳақ тўлаш энг кам миқдорининг – 6 баравари, 2-ўрин учун – 4 баравари, 3-ўрин учун – 3 баравари** миқдорид

бир марталик **пул мукофотлари** билан тақдирлаш;

в) умумий ўрта таълим мактаблари ўқувчилари ўртасида ўтказиладиган жисмоний тарбия фан олимпиадасининг голиб ва совриндорларини (1-3-ўрин) тайёрлаган жисмоний тарбия фани ўқитувчилари билан спорт таълим муассасаларининг **треньерлари малака аттестациясига жалб этилмасдан**, уларга:

туман (шаҳар) босқичи голиб ва совриндорларини (1-3-ўрин) тайёрлагани учун – иккинчи малака тоифасини;

вилоят босқичи голиб ва совриндорларини (1-3-ўрин) тайёрлагани учун – **биринчи малака тоифасини;**

республика ва халқаро мусобақалар голиб ва совриндорларини (1-3-ўрин) тайёрлагани учун – **олий малака тоифасини** **тўғридан-тўғри бериш;**

г) олимпия спорт турлари бўйича республика (1-ўрин) ва халқаро мусобақаларда (Олимпия ва Паралимпия уйинларида, Осиё ва Парасоёё уйинларида, жаҳон чемпионатида ва Осиё чемпионатида 1-3-ўринлар) голиб қилган олий таълим муассасалари талабаларини тайёрлаган жисмоний тарбия ва спорт йўналишидаги кафедралар ўқитувчиларига **навбатдаги илмий унвонларни (доцент, профессор) тўғридан-тўғри бериш.**

13. Ўзбекистон Республикаси Жисмоний тарбия ва спорт вазирлиги ҳамда Молия вазирлигининг:

спорт мактабларининг ўқув дастурларида ўқув машқлар соатини қисқартириш ҳисобига ушбу мактаблардаги **тренер-ўқитувчиларнинг базавий тариф ставкаси ҳар ҳафтадаги бевосита ўқув-машқ ишларининг 24 академик соати** учун белгилан;

босқичма-босқич туман (шаҳар) болалар ва ўсимлар спорт мактабларидаги бош ҳисобчи лавозимлари ҳисобидан **туман (шаҳар) жисмоний тарбия ва спорт бўлимларида марказлашган бухгалтерия хизматини жорий этиш** ҳамда унга туман (шаҳар) спорт ва оммавий жисмоний тарбия тадбирларининг календарь режаларини молиялаштириш учун ажратилган маблағларнинг ҳисобини юритиш юзлаш тўғрисидаги таклифлари маъқуллансин.

14. Ўзбекистон Республикаси Жисмоний тарбия ва спорт вазирлиги тизими бошқарув ходимларининг умумий чекланган сони доирасида, унинг худудий бошқармалари тузилмасига қўшимча 28 та бошқарув ходими штат бирикчалари киритилсин.

15. Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги Жисмоний тарбия ва спорт вазирлиги билан биргаликда 2020/2021 ўқув йилига қадар олий таълим муассасаларининг жисмоний тарбия ва спорт йўналишидаги бакалаврият таълим йўналишлари ва магистратура мутахассисликларининг давлат таълим стандартлари, малака талаблари ва фан дастурларини **такомиллаштириш ҳамда ботирувчиларга жисмоний тарбия ўқитувчини ва ихтисослашган спорт тури бўйича тренер квалификациясини бериш амалиётини жорий этсин.**

16. Ўзбекистон Республикаси Жисмоний тарбия ва спорт вазирлиги:

Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги спорт турлари бўйича федерациялар (уюшмалар) билан биргаликда худудларда ихтисослаштирилган туман (шаҳар), умумтаълим мактаблари ҳамда олий таълим муассасаларини спорт йўналишлари бўйича зарур ўқув адабиётлар, методик қўлланмалар ва йўриқномалар билан таъминлаш бўйича тегишли чораларни қўрсин;

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ва “Миллий банк” АЖ билан биргаликда бир ой мuddатда жисмоний тарбия-

соғломлаштириш ва спорт иншоотларини барпо этиш лойиҳаларини молиялаштириш учун халқаро молия институтлари ва хорижий банклар томонидан ажратилаётган кредитлардан фойдаланиш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқласин;

Ўзбекистон Республикаси Ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлиги, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Лойиҳа бошқаруви миллий агентлиги билан биргаликда 2020 йилнинг 1 июнига қадар Жисмоний тарбия ва спорт вазирлиги тизимида ягона электрон бошқарув тизимини жорий этишни назарда тутувчи Ҳукумат қарори лойиҳасини Вазирлар Маҳкамасига киритсин.

Бунда давлат бюджетидан спорт соҳаси учун, шунингдек, спорт ва оммавий жисмоний тарбия тадбирларининг республика ва худудий календарь режалари учун ажратиладиган маблағлар тақсимланиши ва ишлатилишининг тўлиқ назоратини амалга ошириш, улар бўйича ҳисоботларни шакллантириш, спорт муассасаларининг бюджетдан ташқари маблағлар тушумларини назорат қилиш ва ишлатилиш шаффофлигини таъминлашга алоҳида эътибор қаратилсин.

17. Ўзбекистон Республикаси Жисмоний тарбия ва спорт вазирлиги манфаатдор вазирликлар ва идоралар билан биргаликда уч ой мuddатда қўнун ҳужжатларига ушбу Фармондан келиб чиқадиган ўзгариш ва қўшимчалар тўғрисида Вазирлар Маҳкамасига таклифлар киритсин.

18. Мазкур Фармон ижроси қуйидаги тартибда амалга оширилсин:

Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари А.А.Абдухакимов – мазкур Фармон ижросини сифатли, тўлиқ ва ўз вақтида таъминлаш, белгиланган чора-тадбирларни амалга ошириш юзасидан масъул вазирлик, идора ва ташкилотлар фаолиятини самарали ташкил қилсин ҳамда **мувофиқлаштирсин, ҳар ойда** улар раҳбарларининг **бажарилган ишлар тўғрисидаги ҳисоботларини қабул қилсин** ҳамда аниқланган камчиликларни ўз вақтида бартараф этсин;

Ўзбекистон Республикаси жисмоний тарбия ва спорт вазири Д.Х.Набиев – Концепциянинг **мақсади қўрсаткичларига** эришиш, **Концепция ва “Йул харитаси”**ни ижро этиш юзасидан барча зарур чоралар қўрилишини таъминлаш, жисмоний тарбия ва спортни аҳоли, айниқса, ёшлар ўртасида оммалаштириш борасида спорт турлари бўйича федерациялар (уюшмалар) билан янжидан ҳамкорлик қилсин, **соҳада таъсирчан жамоатчилик назоратини ташкил этсин**, мазкур Фармонда белгиланган вазифаларни ўз вақтида ва сифатли амалга оширишда масъул ташкилотларга услубий ва амалий ёрдам қўрсатсин ҳамда унинг ижроси бўйича ҳар ойда **Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасига** ахборот киритиб босин;

Ўзбекистон Республикаси қурилиш вазири Б.И.Зокоров – инновацион технологияларга асосланган, арзон, энергия тежамкор ва тез барпо этиладиган енгил конструкция ва материаллардан **спорт заллари (бокс, кураш, фитнес, гимнастика), футбол, волейбол, баскетбол, бадминтон ва теннис майдонларининг намунавий лойиҳалари** ишлаб чиқилишини ҳамда ушбу соҳада мавжуд қурилиш норма ва стандартлари қайта қўриб чиқилишини таъминласин, шунингдек, қурилиш-монтаж ишлари сифатли бажарилиши устидан давлат архитектура-қурилиш назоратини ўрнатсин;

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши раиси, вилоятлар, Тошкент шаҳар ва туман (шаҳар) ҳокимлари – худудларни устувор, истиқболдаги ҳамда ривожланаётган спорт турларига **ихтисослаштириш бўйича ишларни самарали ташкил қилсин**, спорт ва оммавий жисмоний тарбия тадбирларининг **календарь режаларига мувофиқ худудий спорт мусобақаларини тўлиқ ҳажмда молиялаштириш ҳамда юқори савияда ўтказиш** бўйича зарур чораларни қўрсинлар;

масъул вазирлик, идора ва ташкилотлар раҳбарлари – **Концепция ва “Йул харитаси”**да назарда тутилган тадбирларни ўз вақтида, сифатли ва тўлиқ бажариш, жисмоний тарбия-соғломлаштириш учун зарур **шарт-шароитлар яратиш**, шунингдек, **ишчилар ўртасида соғлом турмуш тарзини тарғиб қилиш** юзасидан барча чораларни амалга оширсинлар;

Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги бош директори А.К.Кўчимов, Ўзбекистон Миллий телерадиокорпорацияси раиси в.б. А.Д.Адхаев ҳамда **Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиги директори в.б**

ТАҲРИРИЯТДАН

“Янги Ўзбекистон”: улкан мақсад ва вазифалар

Мухтарам ўқувчи!
Мана, сиз билан “Янги Ўзбекистон” газетасининг илк сони орқали дийдорлашиб турибмиз. Кўнглингизда “Нима учун бу нашр айнан “Янги Ўзбекистон” деб номланди?” деган савол туғилиши мумкин. Гап шундаки, кейинги уч йилда юртимизда барча соҳаларда оламшумул ислохотлар амалга оширилмоқда. Аввало, халқ давлатга эмас, давлат идоралари халққа хизмат қилиши тамойили ҳаётга жорий этилди. Инсон манфаатлари олий қадрият даражасига кўтарилди.

Дунё бизга, биз дунёга ўз эшикларимизни очдик. Кенгроқ маънода айтганда, бугун Ўзбекистон тобора янги қиёфа касб этиб бормоқда. Бизнинг нашримиз ҳам ана шу янги давр, янги замон, янги тафаккурга асосланган ислохотларнинг мазмун-моҳиятини халқимизга ҳолис, ҳаққоний, содда ва самимий йўсинда етказиш йўлидаги

саъй-ҳаракатлар натижаси сифатида юзага келди, десак адашмаган бўламиз.

Мухтарам Президентимиз куни кеча Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига йўллаган Мурожаатномасида “Ўтган 3 йил мобайнида Ўзбекистонда сўз эркинлигини таъминлаш, оммавий ахборот воситаларини ҳар томонлама ривожлантириш, журналист ва блогерларнинг эркин фаолият юритиши ва ижод қилишлари учун ҳуқуқий асослар ва кенг имкониятлар яратилди”, дея алоҳида таъкидладилар.

“Янги Ўзбекистон” газетаси ҳам энг аввало, айнан ана шу имкониятлар ҳосиласидир!

Газетамиз мамлакатимиздаги барча соҳалар, айниқса ижро ҳокимиятининг турли бўғинларида кечаётган ўзгариш ва янгилликларни тезкорлик билан ўқувчиларга етказиш, ижтимоий-сиёсий, иқтисодий

соҳалардаги қайноқ жараёнларни таҳлилий асосда ёритиб боришни ўз олдига мақсад қилиб қўйган.

Бугун замон шиддат билан ўзгармоқда. Ҳаёт биздан ҳар жабҳада дадил ҳаракат қилиш ва фаол ташаббусларни кўтариб чиқишни талаб этмоқда. Ижодий жамоамиз эл-юртимизнинг орзу-истакларини рўёбга чиқариш, бу йўлда ғов бўлиб турган турли тўсиқларни, бюрократизм, лоқайдлик, таъмағирлик, коррупция каби иллатларга қарши олиб борилаётган мурасасиз курашда ўз хиссасини қўшишни фаолиятининг асосий йўналишларидан бири деб ҳисоблайди.

Ҳақиқатан ҳам, бугун мамлакатимизда оммавий ахборот воситаларини ривожлантириш масаласига катта эътибор қаратилмоқда. Давлат томонидан ахборот майдонини кенгайтириш, соҳа ижодкорларининг ҳуқуқ ва манфаатларини таъ-

минлаш бўйича салмоқли ишлар амалга оширилди. Жумладан, матбуот ва оммавий ахборот воситалари, сўз эркинлигига доир ўнга яқин қонун қабул қилиниб, бу борада мустахкам ҳуқуқий асос яратилди. Айни пайтда республикада 1500 дан зиёд оммавий ахборот воситалари самарали фаолият кўрсатяпти.

Айниқса, бугун тезкор ахборот воситаси бўлиш интернет ҳаётимизга тобора чуқур кириб бормоқда. Биз ҳам таҳририят фаолиятига замонавий ахборот технологияларини кенг жорий қилиш бўйича катта мақсад ва режаларни белгилаб олганмиз. Халқимиз билан доимий мулоқотни йўлга қўйиш мақсадида таҳририятнинг электрон ахборот портални ташкил этиш, ижодкор сифатида ҳаммаша эл кезиб, юрдошларимизнинг қувончу ташвишларини улар билан бирга баҳам қўриш, кўнглида кечаётган ўй-фикрларини газетамиз саҳифаларига олиб чиқишни ният қилганмиз.

Жойларда ташкил этилган Президентнинг Халқ қабулхоналари ва Виртуал қабулхоналарида аҳоли томонидан кўтарилётган ўткир ва долзарб масалаларни ҳал

этиш борасида қилинаётган ишлар, жамиятимизда танқид ва ўз-ўзини танқид руҳини кучайтириш, шунингдек, вазирлик ва қўмиталар, агентликлар ҳамда бошқа турли идоралар раҳбарлари билан бевосита мулоқотлар ташкил этишга эътибор қаратамиз. Жойларда ҳокимликлар ва аҳоли ўртасида ўтказиладиган мулоқотларда тилга олинган долзарб муаммоларни ечиш бўйича қилинаётган ишларни мунтазам ёритиб борамиз.

Бир сўз билан айтганда, халқ билан мулоқот, одамларнинг дарду ташвишлари билан яшаш давлат сиёсати даражасига кўтарилган бир пайтда “Янги Ўзбекистон” газетасини бу борада чинакам мулоқот майдонига, эркин сўз ва фикр минбарига айлантириш учун бор имконият ва салоҳиятимизни сафарбар этамиз.

Албатта, бу борадаги барча ишларни мулоқот, одамларнинг дарду асосий ва ҳолис баҳони сиз — азиз муштарийлар беришингизни ҳам яхши англаб турибмиз. Бу эса бизга катта масъулият билан бирга, кучкуват, ижодий ғайрат бағишлайди.

“Янги Ўзбекистон” барчамизга муборақ бўлсин!

Қалби ва руҳи муштарак халқлар



«ЎЗБЕКИСТОН – ЯПОНИЯ: ЯНГИ СТРАТЕГИК ҲАМКОРЛИК САРИ»

Ўзбек ва япон халқларини кўп асрлик маънавий ришталар, ўхшаш фазилат ва одатлар бир-бирига боғлаб туради. Бундай яқинлик икки миллат ҳаётида ҳам миллий қадрият даражасига кўтарилган меҳнатсеварлик, инсонпарварлик, бағрикенглик, ҳалоллик, миллий ғурур, ватанга муҳаббат, урф-одат ва анъаналарни асраб-авайлаш, аждоқлар хотирасига, оилага садоқат, ёши улуг инсонларга, ота-онага ҳурмат ва эҳтиром кўрсатиш каби олижаноб фазилатларда яққол намоён бўлади.

Халқларимиз ўртасидаги азалий дўстлик ва ҳамкорлик алоқалари бугун кунда икки давлат муносабатларида ҳам акс этаётгани қувончлидир.

Бу борада, айниқса, Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг 2019 йил 17-20 декабрь кунлари Японияга амалга оширган расмий ташрифи янги даврни бошлаб берган тарихий воқеа бўлди. Ушбу ташриф мамлакатларимиз ўртасидаги стратегик ҳамкорлиқни янги босқичга кўтариб, ҳамкорликнинг янада кенг уфқларини очиб бергани билан алоҳида аҳамият касб этади.

Ана шу ташриф тафсилотлари, япон заминида бўлиб ўтган самимий учрашувлар, эришилган ўзаро манфаатли қелишувлар, бир сўз билан айтганда, ташрифнинг энг муҳим натижалари, уларнинг моҳияти ва аҳамияти ҳақида «Ўзбекистон» нашриёт-матбаа ижодий уйи томонидан яқинда чоп этилган «Ўзбекистон — Япония: янги стратегик ҳамкорлик сари» китоб-альбомида атрофлича маълумот берилди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев ҳамда Япония Бош вазири Синдзо Абэнинг халқларимиз ва мамлакатларимиз ўртасидаги азалий дўстлик ва стратегик шериклик муносабатлари ҳақидаги дил сўзлари билан бошланадиган китоб-альбомда Ўзбекистон ва Япония ўртасидаги муносабатлар янги босқичга кўтарилганига алоҳида ургу берилиб, бу жараённинг маъно-мазмунини, ўзига хос хусусиятларини бой таҳлилий материаллар, фотопанеллар, таниқли ўзбек ва япон экспертлари, сиёсатшунос ва иқтисодчиларнинг фикрлари асосида очиб берилди.

Ўзбек ва япон халқларининг тарихи, бугунги тараққиёти, келгуси ривожланиш истиқболлари, дўстона алоқаларига оид қизиқарли шарҳлар ҳам мазкур нашрдан алоҳида ўрин эгаллаган.

Китоб-альбомнинг «Замонавий Япония» деб номланган дастлабки бўлимида бугунги Япониянинг мислсиз замонавий тараққиёти ҳақида, «Япон мўъжизаси» деб аталган ноёб ҳодиса тўғрисида атрофлича фикр юритилади.

Иккинчи бўлим бевосита Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Японияга ташрифи тафсилотларига бағишланган бўлиб, унда бу тарихий ташрифнинг энг муҳим жиҳатларига алоҳида эътибор қаратилади.

Китоб-альбомнинг «Ўзбек — Япон алоқаларининг тарихига назар», «Икки халқ ўртасидаги маданий-гуманитар мулоқот», «Ташриф якунлари оммавий ахборот воситалари низоҳида» деб номланган боблари ҳам ўзининг таҳлилий руҳи, чуқур ва бой материаллари, ҳаётий далиллари билан ажралиб туради.



Наргиза УМАРОВА

Мамлакат доимий ҳаракатдаги улкан механизмга ўхшайди. У тўхтовсиз, тўғри ва самарали ишлаши учун давлат янги интеллектуал қатламга эҳтиёж сезади. Ўзбекистон шароитида ёшлар ана шундай ресурс сифатида кўрилмоқда. Шу ўринда юртимиз аҳолисининг ярмидан кўпи ёшлардан иборат эканига эътибор қаратиш керак. Бундай салоҳият, бир ҳисобдан, мамлакат фойдасига хизмат қилади. Чунончи, ишчи кучи тақчиллиги қузатилмайдиган, турли соҳаларни кадрлар билан таъминлаш жараёни жадал кечадиган, жамиятда узлуқсиз равишда янги ғоялар алмашинуви юз беради.

Бошқа томондан, ёшлардаги илму иқтидор, жисмоний ва маънавий қувват зғу мақсадларга йўналтирилмас экан, у турли деструктив кучлар таъсирига тушиб қолиши мумкин. Айрим Африка мамлакатлари ҳамда Яқин Шарқ минтақасида рўй берган талотўплар фикримизни тасдиқлайди. Жаҳон тажрибасидан маълумки, ёшларни ислохотлар жараёнининг марказий объектига айлантириш бу каби хатарларни бартараф этишга имкон беради. Ўзбекистон ҳудди шу йўлдан бормоқда.

Республикада ёшларга оид давлат сиёсати йигирма саккиз йилдан буён амалда. Бу чакана давр эмас. Соҳага доир асосий қонун 1991 йилнинг 21 ноябрида қўйилган эди. 2016 йилда у янги таҳрирда — мазмунан бойитилган ҳолда қабул қилинди. Ёшларга оид давлат сиёсати тўғрисидаги қонун ўз моҳиятига кўра янги Ўзбекистоннинг ёшлар масаласига ёндашувини ифода этади. Давлат улғаяётган авлоднинг ижтимоийлашуви, илмий, ижодий ва бошқа йўналишларда ўз салоҳиятини намоён этиши учун шaroит яратишни ўзининг принципиал вазифаси, деб ҳисоблайди.

Ўтган даврни таҳлил этсак, ёшларга оид давлат сиёсати доирасидаги вазифалар кўлами йилдан-йилга кенгайганини кўриш мумкин. Эндиликда давлатимиз ёшларга ғоявий ва ижтимоий ориентирлар бериш, уларни тадбиркорликка ўргатиш, ўй-жой билан таъминлаш, замонавий касб-кўр эгаллаши, жамиятда ўз ўрнини топишига қўмаклашиш, сиёсий онги ва ижтимоий фаоллигини ошириш, маънавиятини юксалтириш, китобга ошно этиш, ахборот технологияларига қизиқириш, мафкурaviй таҳдидлардан ҳимоялаш, жиноятчилик ва ҳуқуқбузарликдан қайтаришга интиломоқда. Бундай мақсадли фаолият бюджетдан молиялаштирилаётган турли ижтимоий ташаббуслар, лойиҳа ва акциялар, волонтерлик ҳаракатлари

Ўзбекистонга шашти баланд ёшлар керак!

кўринишида намоён бўлмоқда. Айниқса, охириги уч йил мобайнида қилинган ишлар ёшлар сиёсати давлат учун том маънода стратегик масала даражасига кўтарилганидан далолат бериб турибди.

Давлат раҳбарининг ёш авлоддан умиди катта. Ёшлар ўзини етакчи куч, салоҳиятли кадр, ҳақиқий новатор сифатида намоён этиши, илмий, ижодий иқтидорини тўлақонли рўёбга чиқариши, ислохотлар жараёнида бевосита иштирок этиши, юрт қорига камарбаста бўлиши учун Президентнинг шахсан ўзи барча шарoитларни яратиб берадиган. 2020 йилга “Илм, маърифат ва рақамли иқтисодиётни ривожлантириш йили”, деб ном берилиши замирида ҳам кўп гап бор аслида.

Президент замонавий билимларни ўзлаштириш, чинакам маърифат ва юксак маданият эгаси бўлиш узлуқсиз ҳаётий эҳтиёжимизга айланиши зарурлигини таъкидлади. Бу эса миллат тақдири, мамлакат келажагига бевосита дахлдор масала. Бундай залворли миссияни табиатан катта куч ва салоҳиятга эга ёшларгина адо эта олади.

2017 йил 30 июнь кўни Тошкентда бўлиб ўтган “Қамолот” ёшлар ижтимоий ҳаракатининг IV қурултойида Президент ёшлар сиёсатининг амалдаги ҳолатини танқидий баҳолаб, қўйидаги фикрни билдирганди: “Дунёдаги ривожланган, демократик мамлакатларда ёшлар ташкилотлари дабдабали, баландпарвоз тадбирлар ўтказиш эмас, балки ёшлар билан бевосита ишлаш, улар билан амалий мулоқот қилиш, уларни йўлантираётган ҳаётий муаммоларни ҳал этишга асосий эътиборни қаратади”. Шу нуқтаи назардан мамлакат раҳбари Ўзбекистон ёшлар иттифоқини тузишни таклиф этди.

Орадан уч йил ўтди. Адолат юзасидан айтиш керак, Ёшлар иттифоқи хали ҳам мамлакатимиз ёшларининг чинакам суянчи ва таянчи бўла олгани йўқ.

Тўғри, бугунги кунда ташкилотга аввалгидек 4 миллион эмас, балки 7 миллиондан зиёд йигит-қиз аъзо. Бошланғич ташкилотлар сони ҳам сезиларли равишда ошган. Иттифоқ қоши-

да ўттизга яқин тузилма, шу жумладан, катта молиявий капиталга эга “Ёшлар — келажагимиз” жамғармаси фаолият кўрсатмоқда. Лекин қозғоғдаги рақамлар деярли ҳеч нарсани англамайди. Иттифоқ ёшлар қалбига қанчалик йўл топа олаётгани, уларнинг талаб ва истакларини қондираётгани, муаммолари ечимига камарбаста бўлаётгани ҳаммасидан ҳам муҳимдир. Ҳозирча ташкилот фаолиятига “беш” баҳо қўйишга шошилмаймиз. Аммо эътирофга лойиқ жиҳатларни барибир қайд этишга тўғри келади.

Яна 2017 йилга қайтамиз. Қурултойдаги нутқидан Президентимиз Шавкат Мирзиёев Ёшлар иттифоқи давлат ва жамият учун раҳбар кадрларни етказиб берадиган “социал лифт” вазифасини бажариши кераклигини алоҳида қайд этганди. Бундай позиция тушунарли — тўб буришлар жараёнини бошидан кечираётган мамлакатта ёш, салоҳиятли бошқарувчилар сув ва ҳаводек зарур. Келажақ ҳақида ўйлаш ҳам ортиқчалик қилмайди. Ахир, эртами-кечми бугунги сиёсий элита жойини янгисига бўшашиб беради. Янги “қон” эса ислохотларга хайрихоҳ бўлгани маъқул, албатта.

Мамлакатимиз раҳбари назарда тутган “социал лифт” ишлаб кетиши учун, авваламбор, давлатнинг ўзи қўйиб-пишмоқда. Натижасини ҳисоботлардан ўйиб олиш мумкин. Масалан, Ўзбекистон ёшлар иттифоқи фаолиятининг биринчи йиллик 18 нафар ходим юқори лавозимларга кўтарилган. Қолаверса, шу кунгача 8 нафар йигит-қиз ҳоким ўринбосари этиб тайинланган бўлса, 9 нафари яқинда бўлиб ўтган сайловларда Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутатлигига сайланди.

Дарвоқе, ёшлар иттифоқи Марказий Кенгаши раиси эндиликда Олий Мажлис Сенати аъзоси мақомида фаолият кўрсатмоқда.

Ёш авлод вакилларига давлат ҳокимияти ва бошқаруви тизимида бу қадар шиддат билан кириб келишга имкон яратиш, келажакка ишончли сармоя киритиш билан баробардир.

Ёшлар иттифоқи тузиллиши билан давлат раҳбари ёш оилаларга имтиёзли кредит асосида берилаётган ўй-жойларнинг сони ва сифатини ошириш масаласини ҳам кўндаланг қўйди. Ҳуқуқматга бу борада тўрт йиллик аниқ режа ишлаб чиқиш вазифаси юклатилди. Режага мувофиқ, 2021 йилга қадар юртимизда жами 8 минг 596 та кўп қаватли “Ёшлар уйи” қуриб битказилиши керак. Шунинг ҳисобига давлат минглаб ёшларни рози қилибгина қолмай, мамлакатда ижтимоий вазиятни сезиларли даражада барқарорлаштиришга эришади.

Охириги уч йил ичида Ўзбекистон тарихида биринчи маротаба уюшмаган ёшлар билан ишлаш тизими яратилди. Давлат Ёшлар иттифоқи орқали уларга ёрдам қўлини чўзди. Маълумотларга қараганда, республикада салкам 800 минг нафар уюшмаган ёшнинг рўйхати шакллантирилган. Хорижда ишлаб қайтган, ижтимоий аҳоли оғир 50 минг нафардан зиёд меҳнат муҳожирининг турмуш тарзи ўрганилиб, улардан 46 минг 412 нафари доимий иш билан таъминланди. Баъзилари мавсумий ишларни бажарадиган “Фидойи ёшлар отрядлари”га бириктирилди. Яна бир қисми тадбиркорликка жалб қилинди.

Сир эмас, ёшлар тадбиркорлигини ривожлантириш юртимизда амалга оширилаётган ёшларга оид давлат сиёсатининг устувор йўналишларидан бири саналади. Давлат ушбу масалага оқилона ёндашган. Биринчидан, мамлакатимизда ёшларга ўз бизнесини бошлаш имконини берувчи лойиҳаларгина эмас, бутун бошли дастурлар (“Ёшлар — келажагимиз”, “Ҳар бир оила — тадбиркор” ва бошқалар) амалга оширилмоқда. Шу мақсадда тижорат банклари томонидан бир қанча кредит линиялари йўлга қўйилди. Бундан ташқари, Президентимиз кўрсатмасига

биноан туман ва шаҳарларда Ёшлар тадбиркорлик кластерлари, агрокластерлар ҳамда агрофирмаларни ташкил этиш ишлари бошланган. Бундай ташаббуслар ёш тадбиркорларга бино ва иншоотлардан ижара тўловсиз фойдаланиш, гаров таъминоти бўйича ёрдам олиш каби қатор енгилликлар тақдим этаётгани билан аҳамиятлидир.

Ҳаётга реал қарайлик, аҳоли таркибида ёшлар салмоқини улушни эгаллаган бугунги Ўзбекистон шароитида мактаб ёки олий ўқув юртилари битирувчиларнинг ҳаммасига ҳам иш топилаётгани мумкин. Муаммони ҳусусий секторни ривожлантириш, яъни ёшларни тадбиркор қатламга айлантириш ҳисобига ҳал эса бўлади. Амалда мана шу классик тактика қўлланилмоқда.

Ва ният, маънавият мавзусига етиб келдик. Бу масала давлатимизга ҳеч қачон тинчлик бермаган. Бермайдиган ҳам! Сабаби, маънавий бирликлар миллат барҳаётлигининг индикатори ҳисобланади. Таълим-тарбия ҳам, ахлоқ-одоб ҳам, онг-тафаккур, дунёқараш ҳам — ҳаммаси шунинг ичида. Ақалли биронтасида бўшлиқ пайдо бўлдимиз, бас, тараққиёт тўхтади. Ахир, бой берилган вақтни орқага қайтариш, “йўқотилган авлод”ни эса қайта тарбиялашнинг иложи йўқ.

Афсуски, инсониятнинг келажаги ҳақидаги прогнозлар анчайин хавотирли. Интернет бўҳрони минг йиллар давомида шаклланган анъанавий қадриятлар тизимини издан чиқармоқда. Асосий зарба, турган гапки, ёшларга қаратилган. Юртимиз қорақўзлари ҳам бундан истисно эмас.

Ўзбекистон дунёга очик мамлакат бўлгани учун ёш авлод вакилларини ахборот хуружларида химоя қилиш ўта долзарб бўлиб турибди. Бу борада қўл қовуштириб ўтириш ярамайди. Акс ҳолда, мамлакатнинг стратегик ресурси ташқи кучлар ихтиёрига ўтиши мумкин.

Ижтимоий, маънавий-маърифий соҳалардаги ишларни янги тизим асосида йўлга қўйиш мақсадида давлатимиз раҳбари томонидан 5 та муҳим ташаббус илгари сурилган эди. Мазкур концепция қисқа муддатда умуммиллий ҳаракатга айланиб кетгани кўп нарсадан далолат беради. Демак, Президентнинг миллат келажаги ҳақидаги қайғуриши одамлар қалбида акс-садо бермоқда.

Бешта муҳим ташаббус ёшларни санъатга қизиқтириб, истеъдодини юзага чиқариш; жисмоний тарбия ва спортга кенг жалб этиш; компьютер технологиялари ва интернетдан самарали фойдаланишни ташкил этиш; китобхонлиқни тарғиб этиш; хотин-қизларни иш билан таъминлашни ўз ичига қамраб олади.

Бундан кўриниб турибдики, мазкур мақсад-вазифалар ёшлар ташкилотига эмас, балки ижтимоий сектордаги барча вазирлик ва идораларни, ҳоким амалдорларни тер тўкиб ишлашга, фарзандларимиз тақдири ва истиқбол учун масъулиятни бирдай ҳис қилишга ундайди.

Президент Шавкат Мирзиёев ёшлар муаммолари билан яшаш барча даражадаги раҳбарларнинг бирламчи вазифасидир, деган фикрни қайта-қайта тақдорлайди. Мазкур оҳанг давлатимиз раҳбарининг 2019 йил 27 декабрь кўни Мухаммад Хоразмий номидаги мактабда ёшлар билан ўтказган навбатдаги мулоқоти чоғида ҳам сезилиб турди.

Президент ўқувчию талабалар, ёш ишчи-ҳодимларнинг фикрлари, таклиф ва мулоҳазаларини диққат билан тинглади. Кўтарилган ҳар бир масала юзасидан мутасаддиларга топшириқлар берди. Бир қарашда, бу расмий таомилга хос одатий жараён бўлиб туюлар. Бироқ сизу бизга бошқа жиҳати қизиқ — бундай учрашувлар шунчаки дийдорлашув учун ўтказилаётгани йўқ. Ёшлар томон ташланган ҳар бир қадам давлатнинг оддий халқ билан мулоқоти-га конструктив руҳ бағишламоқда. Бугун давлат одамларга қўруқ ваъдалар бериш, қўйини пуч ёнғоқ билан тўлдирибдишдан манфаатдор эмас. Олинди бизни қўлдан-қўл довлардан қўтиб турибди. Улардан ошиб ўтиш учун Ўзбекистонга азму шижоатли, қўзи ёниб турган, шашти биланд ёшлар керак.

ТИЛ – МИЛЛАТ КЎЗГУСИ

Она тилимизнинг абадияти нима билан кафолатланади?

Эшқобил ШУКУР,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими

Бизда ота билан ўғил, она билан қиз, дўст билан дўст, оила, борингки қариндош-уруғлар муҳим гапларини ўзаро гаплашиб олишга ўрганган. Бу жуда яхши одат. Энди замон шуни тақозо қиляптики, бутун миллат ҳам худди шундай зарур гаплар ҳақида гаплашиб олишга ўрганиши керак экан. Биз миллат бўлиб, бир бўлиб гаплаша оляпмизми? Ҳамма гап шунда. Кўп йиллардирки, биз бундай меҳр-оқибат мажлисларидан йироқлашиб кетдик. Бунинг ўзига хос сабаблари борки, уларга тўхталиб ўтирмақчи эмасман. Чунки гурунгимизнинг йўриғи бўлак.

Ўтган иш ўтди, бўладиганини гаплашайлик. Муҳими, мамлакатимизда шиддат билан янги давр бошланди. Энди ҳар биримиз нигоҳларимизни биров янгилаб олишимизга тўғри келяпти.

2019 йилнинг 21 октябрида Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ўзбек тилининг давлат тили сифатидаги нуфузи ва мавқеини тубдан ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги Фармони эълон қилинди. Бу тарихий ҳодиса бўлди. Чунки бир неча юз йилликларга назар солсангиз, ўзбек тилининг тарихида бундай муҳим ҳужжат эълон қилинмаган. Бу муболага эмас. Фармонда она тилимизнинг ривожини, ҳимоясини, тараққиёти учун зарур бўлган аниқ чора-тадбирлар белгилаб берилган. Уша кунлар ўзбек зиёлилари Тил байрамини кутлуг сана сифатида кутиб олган бўлса, бу Фармонни ҳам бир байрам сифатида кутиб олди.

Дарҳақиқат, миллатни миллат сифатида тутиб турадиган устунлар бор. Булар миллий тафаккур, миллий маънавият, миллий дид, миллий маданият каби тарихий ақлимиз ва салоҳиятимизнинг раҳматларидир. Лекин буларнинг барчасининг заминидан битта ганжина ётадики, усиз ҳеч бир устун ўзини тик тутиб тураолмайди. Бу миллий тилдир.

Фармон эълон қилинган кунлари кўнглимдан бир ўй ўтди: Абдулла Қодирий, Чўлпон, Фитрат, Усмон Носир, Ойбек, Миртемир она тилимиз ҳақидаги шундай ҳужжатни кўрганларида қатагон хандақларидан буюк тоғлардай ўсиб чиқмасмидилар? Яна бир ўй ўтдики, узғи билан бир-икки ойнинг ичида ҳар бир одамдан тортиб, мамлакатимизнинг ҳамма жабҳаларида тилга муносабат кескин ўзгаради. Бу борада ижобий маънодаги инқилоб содир бўлади. Бироқ, афсуски, шундай муҳим Фармонга биз муносиб жавоб бера олмаёпмиз. Ҳаракатларимиз анча суст кечаяпти. Ланжлик қиляпмиз. Келинг, бу борада қилинаётган ва қилинган ишлардан эмас, тезда қилишимиз керак бўлган ишлардан гаплашайлик. Чунки қилинган ишлар ўзимизники. Бундай вазиятда беҳиштиёр Қонун, ижро ва оммавий савия ҳақида ўйлаб қолар экансан. Чунки оммавий савиянинг даражаси Қонуннинг моҳиятини очади ва ижросини таъминлайди.

Биз нега шундаймиз? Имконият берилмаса, иложи йўқ, тақдирлар бор, тилимизни

тиийб ўтирайлик, деймиз. Имконият берилса, ривоятда айтилганидай, оёғидаги занжир ечилса-да, жойидан қимирлашни истамаган фил каби қимирламаймиз. Ҳолбуки, Шайх Саъдий “Қимирлаган қудратлидир” деганлар. Кўп узоққа бормайлик-да, ҳар кунни, ҳар соатда кўзимиз тушадиган ҳолатларга эътибор қилайлик. Фармондан сўнг мамлакатимизнинг юраги саналган Тошкент шаҳри кўчаларидаги пешлавҳаларда, ёзувлару рекламаларда ажнабий сўзлар босими неча фоизга ўзгарди? Уч ойда уч фоизгаям ўзгармаган.

Ҳамон шаҳарнинг мухташам кўчаларидаги ҳар 20 та дўконнинг учдан икки қисми ажнабий номда. Ҳамон ўзбек тилидаги ёзувлардан кўра, бошқа тилдаги ёзувларнинг салмоғи баланд. Хусусан, кўрсатувларининг 80 фоизи ажнабий сўзлар билан номланган хусусий телеканалларнинг нечта кўрсатуви номини ўзгартирди? Биттаси ҳам ўзгартирмаган. Дунёда бефарқликдан ёмон миллат йўқ. Яъни на ўёқлик, на бўёқлик! “Нима бўлса бўлар, менга нима” деган ақида билан яшаш... Бефарқлик ҳамма иллатларнинг доясидир.

Бунинг устига, тил қоидалари ҳар қадамда бузиляпти. Оммавий ахборот воситаларини оласизми, идоралараро ҳужжатлар айланишини кузатсангиз, кино ё сериалларни кўрасизми, ҳатто китобларни оласизми, тилга эътиборсизликка дуч келаверасиз. Биз ўтган йили ашаддий қоидабузарлар ва тартибузарларни ҳам бор-йўғи 3-4 ой ичида қатъий тартибга олиш мумкинлигини амалда кўрдик, бунга ўзимиз гувоҳ бўлдик. Йўл ҳаракати қоидаларига амал қилиш бўйича кескин чоралар кўрилиши қисқа муддатда ўз натижасини берди. Тил қоидалари масаласида ҳам худди шундай қатъий ва кескин чоралар зарур, назаримда.



Давлат тили тўғрисидаги Қонунга беписандлик билан қараганларга, уни бузганларга ҳам яшшигина жарима солиш, керак бўлса лавозими билан боғлиқ аниқ чоралар кўриш керак бўляпти, худди йўл қоидаларида қилинганидек.

Тилимизнинг тақдири ёшларнинг зиммасида. Ахир, она тилимиз эртага шу ёшлар тилида ва дилида яшайди-ку. Ёшларимиз кўп вақтини ижтимоий тармоқларда ўтказаяпти. Ижтимоий тармоқларда жамиятга фойдаси тегаётган блогерлар бор. Лекин яна шундай блогерлар тоифаси пайдо бўляптики, уларнинг баъзиларига иншоми, диктантми ёздириб кўрсангиз, ҳар саҳифада 20 та хато қилиши тайин. Оқибатда улар бузуқ тили билан элнинг дидини бузаяпти. Савод дегани шундай нарсани, у биттагина жумлада ўзини намоян этади. Саводсиз одамнинг мақола ёзиши жароҳлиқдан беҳабар аравақашнинг бир касални операция қилиши билан баробардир.

Миллий маънавиятнинг асоси миллий тил, дедик. Шу масалада яна бир гап. Кейинги пайтларда ижтимоий тармоқларда “маънавият шахсий масала, унга давлат ҳам, бошқалар ҳам аралашмаслиги керак” деган маънодаги қаҳриқлар пайдо бўляпти. Халқимизда эл тушунчаси жуда азиз. Эл худбинлиқни, индивидуализмни, яқша шумшуклиқни ёмон кўради. Маънавият шахсий масала эмас. У осмондан тушадиган ё ердан чиққандай бир одамнинг ичида тўсатдан пайдо бўлиб қолмайди. Одам дўконда сотиладиган аждосиз кўйгирчоқ эмас-ку. Ота-она, бобо-момо деган гаплар бор. Мен ўз ичимдаги маънавиятнинг 55 фоизини ота-онам, бобом ва момомдан олганман десам, тўғри бўлади. Қолган 45 фоизи — кўриб-кечирганларим ва ўқиганларимнинг ҳосиласи. Менинг маънавиятнинг менинг маъномдир. Бу маънони фақат ўзим тиклаганман десам, ёлгончилик ва худбинлик бўлади. Айтганимдай, бобом, момом, отам, онам, қадрдон мактабим, университетим, элим, она ерим... Маънавият элга тааллуқли.

Маънавиятли одамларнинг бирлашувидан эл пайдо бўлади. Янаям аниқроғи, одамлар маънавиятни эмас, маънавият одамларни бирлаштиради, худди Она тил каби. Маънавиятсиз одамлар бирлашса, оломон пайдо бўлади. Миллий тил маҳв этилган жойда маънавиятсизлик захарли кўзқоринлардай потирлаб гуллайди. Чунки унда эл йўқолади. Бундай фалокатдан ҳар бир халқни Худонинг ўзи асрасин!

Кейинги пайтларда ўзбек тили фани бўйича давлат аттестациясини жорий этиш масаласида гаплар бўляпти. Бу жуда яхши. Ушбу давлат аттестацияси мактаблар, олий ўқув юртлари ўқитувчилари ўртасида ҳам, шунингдек, корхона ва ташкилотлар раҳбарлари миқёсида ҳам ўтказилиши керак. Шунда ҳар қандай корхона ё ташкилот раҳбари ўзи раҳбарлик қилаётган жойда давлат тилига муносабат қандайлигини яхшироқ ҳис этади. Қолаверса, бу иш давлат тилининг нуфузини оширишда амалий чора бўлади, масъулиятни кучайтиради.

Ўзбек тилининг давлат тили сифатидаги нуфузи ва мавқеини ошириш борасида олдимизда улкан ва шарафли ишлар турибди. Олимларимиз, адиб ва шоирларимиз амалга оширадиган қатор вазифалар борки, бунинг ўзи алоҳида катта мавзу. Муҳими, инсоният бошидан кечираётган хатарли кечмишлар олдидида бефарқ бўлмайлик. Она тил, Она Ер, Она Ватан тақдирига ўз тақдиримиз деб қарайлик. Ана шунда бир-биримизга қараб “Биз нега шундаймиз?” деган афсусли саволни бермаймиз.

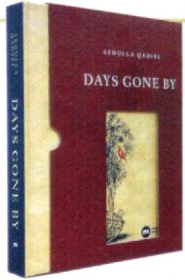
Глобаллашув сабаб дунёда ўнлаб тиллар таназзулга учраяпти. Мутахассислар фикрига кўра, XXI асрда 600 та тил йўқ бўлиб кетиши мумкин. Бу дунё миқёсидаги катта хатар. Тилларнинг йўқолиши — миллатлар, ватанлар йўқолиши, тарихлар йўқолиши деганидир. Бундай вазиятда ҳар бир халқ ўз тараддудини ўзи кўриши керак. Она тилимизнинг абадияти бизнинг муҳаббатимиз ва садоқатимиз билан кафолатланади.

Бир сўз билан айтганда, Президент томонидан эълон қилинган Давлат тили тўғрисидаги Фармон ижросига ҳар биримиз ва ҳаммамиз масъулмиз. Шу билан миллатимиз, шу билан халқимиз.

ТАКЛИФ

Бекқул ЭГАМКҲУЛОВ

Ўзбек романчилик мактаби асосчиси Абдулла Қодирий таваллудининг 125 йиллиги юртимизда кенг нишонланди. Буюк адибнинг юбилейи Янги Ўзбекистоннинг мустақкам асослари барпо этилаётган вақтларда ўтганида теран таъминлаётган маъно бор. Зеро, ёзувчи хотирасига кўрсатилаётган бу эҳтиром унинг ҳамон халқимиз, адабиёт ихлосмандлари қалбида тирик эканлигидан далолат.



Таржима марказлари очилса...

Юбилей кунлари адибнинг машҳур “Ўткан кунлар” романининг ilk бор бевосита ўзбек тилидан инглиз тилига таржима қилиниши ва АҚШда “Bygone days” номи остида китоб ҳолида чоп этилиши адабиётимиз учун катта воқеа бўлди. Асар таржимон Марк Эдвард Риз 1994-1996 йилларда “Тинчлик корпус”нинг кўнгилли вакили сифатида Ўзбекистонда ишлаб, Қўқон шаҳридаги ўрта мактабда инглиз тили фанидан сабоқ берган. Тошкентлик аёлга уйлانган. Балки уша пайтда у Маргилон ва Тошкентга бориб, Қумуш ва Отабек яшаган муҳит билан танишгандир. Нима бўлганда ҳам, таржимоннинг бу ишга қўл уриши ўзбек-америка адабий ҳаётида катта янгилик.

Таржимон ушбу кўламдор романини инглиз тилига ўғириш учун 15 йилдан ортиқ вақт сарфлаган ва 660 бетдан ibорат асар америкалик ўқувчиларга тушунарли бўлиши учун унга 400 дан зиёд тушуноча ва изоҳлар ёзган.

Яқинда Ўзбекистоннинг АҚШдаги элчихонасида ушбу китобнинг тақдими бўлиб ўтди. Тақдиротдан сўнг таржимон мамлакатимиз раҳбарига мактуб йўллади. “...мен айна пайтда инглиз тилига таржима қилиб тугатган Абдулла Қодирийнинг “Ўткан кунлар” романи Марказий Осиё ва жаҳон адабиётида ўхша-

ши йўқ асардир...”, дейди у ўз мактубида. Китоб ҳақидаги хабарларда у неча нусхада чоп этилгани борасида маълумот берилмаган. Тушунишимча, ҳозирча унинг тиражи биров камроқ. Лекин асар АҚШлик китобхонлар қўлига етиб боргач, қайта-қайта нашр этилишига ишонаман.

Эътибор берган бўлсангиз, таржимон романини Марказий Осиё ва жаҳон адабиётида ўхшаши йўқ асарлар сафига қўшади. Лекин негандир ушбу ўхшаши йўқ романининг бевосита ўзбек тилидан инглиз тилига таржима қилиниши учун бир неча ўн йиллар керак бўлди? Шу боис ҳозиргача у дунё адабиётида ўз ўрнини топа олмади. Тўғри, китоб анча йиллар бурун рус тилига ўғирилган, лекин асарнинг дунёга чиқиши, дунё миқёсида тан олинishi учун у рус тилидан ташқари, ҳеч бўлмаса, инглиз, испан, француз, немис тилларининг бирига таржима қилиниши керак, меннинг назаримда.

Умуман, ўзбек адабиётининг жаҳонда тўла тан олинмаслиги сабаби ҳам бевосита ўзбек тилидан инглиз, немис, испан, француз, ҳатто рус тилига ҳам ўғирадиган маҳаллий таржимонларнинг йўқлигида. Маҳаллий деганимнинг боиси, ўзбек таржимони ҳар қандай асарни хорик тилига таржима қилар экан, асардаги миллий колоритни, ўзига хослиқни, руҳни сақлаб қолшига ҳаракат қилади.

Хўш, бунинг учун нима қилиш керак?

Соҳага алоқадор олий таълим муассасаларида, масалан, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети, Алишер Навоий номидаги Ўзбек тили ва адабиёти институтида таржима кафедраларини очайлик, борларини такомиллаштирайлик, уларга етук мутахассисларни жалб этайлик.

Ёш таржимонларни хорикда ўқитишга имконият яратайлик, уларни маблаг билан таъминлайлик. Ёзувчилар уюшмаса, “Жаҳон адабиёти” журнали қошида таржима мактаблари ташкил этиш керакдир, балки. Умуман, таржимачиликка ихтисослашган барча ташкилотларнинг бошини бириктириб марказ ташкил этсак, нур устига нур бўлади.

Ишончим комилки, бевосита ўзбек тилидан хорик тилларига таржима қила оладиган таржимонларни тарбияласак, муаммо, албатта, ўз ечимини топади, ёзувчиларимиз асарлари, тўғрироғи, ўзбек адабиёти хорикда эътироф этилади.

УЙҒОҚ РУҲ

Иброҳим ҒАҒУРОВ,
Ўзбекистон Санъат арбоби

Замона ва кишилар ҳақида ўз истакларимни баён этсам, дейман. Истақларим замин, халқлар, мамлакатлар, миллатлар оқими, оқимлари таассуротларимга эи, ниятларимиз, мақсадларимиз тоза, холис, муҳаббатли... Сўзласак, ёзсак, ўйласак чин кўнгилдан сўзлаймиз, ёзамиз, ўйлаймиз.

Юксалиш замини

ЭЪТИҚОДИМИЗ: миллат, Ўзбекистон, тараққиёт!

Шулар таассуротларимизга маъно-мазмун, йўналиш беради ва шулар қанотида парвоз қилароқ дунёнинг ўта оғир, мураккаб воқеаларига табиий, органик, социологик, фалсафий тарзларда қўшилиб бoramиз.

Миллий мустақиллигимизнинг ўттиз йили мобайнида дунёга ўз орзу-ниятларимиз, мақсадларимизни очиб, рўй-рост билдириб, баён этиб келдик. Дунёга ўз иқтисодий, сиёсий, ижтимоий, маданий-маърифий позицияларимиз билан чиқдик. Дунё, БМТ бизни буюқлади: Ўзбекистоннинг салоҳиятини тан олди. Ўзбекистон ҳурмат-эътибор қозонди.

Ўзбекистон тоталитар, авторитар тузумдан чиқиб, жанжирлардан халос бўлиб, тинч демократик тараққиёт йўлини танлади. XX-XXI асрда энг равшан, энг ишончли, энг прогрессив ва энг оқил йўл! Бу йўлда ютқиқиз йўқ, фақат ютүқлар олиб келади.

ТИНЧ ДЕМОКРАТИК ТАРАҚҚИЁТ ЙЎЛИ! У ЎЗБЕКИСТОН ЙЎЛИ, ЎЗБЕК ХАЛҚИНИНГ ЙЎЛИ!

Дунё мамлакатлари, халқлари тақдирини ҳар бир тарихий даъда бу йил мислсиз аҳамиятга эгаллиги ўз исботини топиб келмоқда. Ўзбекистон, ўзбек халқи ўз қон-қардошларининг мустақкам даврасида ўз йўлини танлагани, ундан ирода, матонат, ақл-идрок, қудрати билан оғишмай бораётгани мамлакатимиз, халқимизнинг бахту саодатидир.

Бу йўл шу қадар чуқур маънога эгаки, ўйласам, тўлиб-тошиб кетаман.

Элим, мамлакатим, шу улғў йўлни — тинч демократик тараққиёт йўлини — тақдир ва тарих йўлини танлагани учун суюнаман: халқим, мамлакатим бунга ҳар томонлама муносиб. Бу ҳақиқатан муносиб йўл. Янги Ўзбекистонга муносиб. У янгилаётган Ўзбекистонга юксалиб туғилишни ваъда қилади.

Президент Шавкат Мирзиёев халқимиз билан бирга, ҳамнафас орзу қилаётган Учинчи Юксалиш — Учинчи Ренессанс! Юксалиш дейиш Уйғониш дегандан кўра ҳар томонлама тўғрироқдир; Оқланиш дейишдан Тикланиш дегани ҳар томонлама одилроқ ва ишончлироқдир. Шўро адлияси Қодирийлар, Чўлпонлар, Фитратларни “оқланди”, деди. Жиноят қилгани “оқланди” деса бўлар, аммо Қодирийлар жиноят қилмагандилар. Улар улғў, фидокор, ватанпарвар эдилар. Улар ўз инсоний ҳуқуқлари ҳимоясида фақат ва фақат **тикландилар!** Улар бизнинг тикланиши ва юксалиши гоямиз, йўлимизнинг ижодкорларидилар. Президентимиз уларни янги Ўзбекистон учун шундай тақдир қилиб берди.

Тинч, демократик тараққиёт йўли! Айниқса, кейинги уч йил ичидаги Ўзбекистон ўз бошидан кечираётган барча ўзгаришлар батамом шу йўлнинг буюк самараларидир.

Раҳбаримиз, айниқса, Жаскиқдай битмас-туганмас адолатсизлик, ғайринисбий жароҳатга адл малҳам қўёлди. Йўлдан адашган кўнгилларга маърифат чирогини ёқолди. Қон-қардошлик байроғини баланд ҳилпирата олди.

Янгилашни юракларга кўчдимиз? Миллионларча юракларга кўчирди!

Ҳаётда янги қадамларга, ақл-идрок тадбиркорликларига йўллар очди. Тадбиркорлар қатлами юзага чиқди ва ўз ижтимоий психологик қиёфасини шакллантирди. У жамият суянса бўладиган ишончли қалъага айланди.

Албатта, янгилашни, ижодкорликда ақл бовар қилмас муаммолар бор. Уларнинг энг оғири — ишчи кучларнинг кўчмиси. Бу умумжаҳон глобализацияси муаммоси. Ишчи кучларнинг кўчиши фақат ва фақат фаол ҳаракатдаги қонун-қоидалар асосида тартиб-ноизомга солинганда, шарт-шароитлар белгиланган, ҳисобга олинганда, кўчиш, кўчишининг келажагида жуда оғир бало-офатлар, фожиаларнинг олдини олиш, уларга чек қўйиш мумкин. Бу келажагини ўйлайдиган, қайғурадиган давлат сиёсати масаласидир. Бу — денгиз тўлқинлари каби ҳаётга кириб келаётган ёш бўғинлар масаласи — тақдирсоз масала!

Биз янги Ўзбекистонда шундай иқтисодий, шундай маданий маконлар яратайликки, одам боласи одам бўлиб туғилганидан миннатдор яшасин!